

- §16b-miljøtilladelse til
Lærkeshøj
Hjortevej 7
3760 Gudhjem

Kolofon: Bornholms Regionskommune; februar 2024.
Journalnummer: 22/29717
Udarbejdet af: Center for Natur, Miljø og Fritid
Sagsbehandler: Helle Thers/Katrine Høst (naturafsnit)
Kortbilag: Geodatastyrelsen

§ 16 b TILLADELSE

til

Lærkeshøj

Hjortevej 7, 3760 Gudhjem

Gyldighed

Denne tilladelse meddeles efter § 16 b, stk. 1 i Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 med senere ændringer.

Tilladelsen gælder fra annonceringsdatoen den 8. februar 2024.

DATABLAD

Titel:	§16b-miljøgodkendelse til Lærkeshøj
Tilladelsen omfatter:	Produktion af kvæg, p.t. kvieopdræt og kalve. Produktionsareal: 2381 m ²
Dato for tilladelse:	8. februar 2024
Husdyrbrug:	Lærkeshøj, Hjortevej 7, 3760 Gudhjem
Matrikelnummer og ejerlav:	Matrikel nr 44, Østerlarsker m.fl.
Ejendomsnummer:	4000015171
CVR-/P-nummer:	P-nr. 1000538632
CHR-nummer:	CHR nr. 15587
Ejer, ansøger og driftsansvarlig	Borndal Agro v/ Simon Holm
Adresse:	Køllergårdsvej 5, 3700 Rønne
Kontaktoplysninger:	Simon Holm Tlf. nr. 61715688; e-mail: simon@borndal.dk
Konsulent:	Elisabeth Falk, Bornholms Landbrug & Fødevarer, Rønnevej 1, 3720 Aakirkeby
Tilsynsmyndighed:	Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid, Skovløggen 4, Tejn, 3770 Allinge
Kontakt tilsynsmyndighed:	Tlf. 5692 0000; e-mail: nmf@brk.dk ; Hjemmeside: www.brk.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

Datablad	3
Indholdsfortegnelse	4
1 Ikke-teknisk resumé	6
2 Tilladelsen med vilkår	7
2.1 Afgørelse om tilladelse efter § 16 b, stk. 1	7
2.2 Ansøgning om tilladelse og eksisterende produktion.....	8
2.3 Vilkår for driften	9
2.4 Gyldighed – udnyttelse og bortfald.....	13
2.5 Retsbeskyttelse	13
2.6 Offentlighed	13
2.7 Klagevejledning	14
3 Beliggenhed og planmæssige forhold	15
3.1 Bygninger og faste afstandskrav	15
3.2 Bygge- og beskyttelseslinjer og placering i landskabet	19
4 Husdyrproduktion og reststoffer	24
4.1 Husdyrhold og staldanlæg	24
5 Ressourceforbrug	29
5.1 Foder og foderopbevaring	29
5.2 Vand	30
5.3 Energi	31
5.4 Diverse hjælpestoffer	32
6 Reststoffer	32
6.1 Spildevand - herunder restvand og tagvand	32
6.2 Affald	33
7 Gener fra husdyrbruget	35
7.1 Lugt.....	35
7.2 Støj og rystelser	38
7.3 Støv	39
7.4 Lys.....	40
7.5 Fluer og skadedyr.....	40
7.6 Transport.....	41
8 Ammoniaktab og naturpåvirkning	43
8.1 Ammoniakemission og BAT-krav	43
8.2 Ammoniakdeposition til naturområder.....	45

9	Mulige driftsforstyrrelser og uheld	50
10	Egenkontrol og dokumentation	54
11	Samlet vurdering	55
12	Bilag	56
	Bilagsoversigt:	56
	Bilag 1. Produktionsareal ansøgt drift	57
	Bilag 2. Produktionsareal nudrift	58
	Bilag 3. Produktionsareal 8 års drift	59
	Bilag 4. Naturberegningsspunkter for Lærkeshøj	60
	Bilag 5. Beredskabsplan for Lærkeshøj	62
	Bilag 6. Modtagne høringssvar og kommunens bemærkninger	65

1 IKKE-TEKNISK RESUMÉ

Borndal Agro v/ Simon Holm har ansøgt om husdyrtilladelse i henhold til husdyrbruglovens § 16 a til fortsat produktion af kvieopdræt på ejendommen Lærkeshøj, Hjørtevej 7, 3760 Gudhjem.

Baggrunden for ansøgningen er, at Borndal Agro ønsker at blive miljøgodkendt efter ny miljøregulering. Der søges om to step:

Step 1, hvor der produceres i eksisterende staldbygninger.

Step 2, hvor der søges om at etablere stald i den sidste halvdel af bygning kaldet "Kviestald II tidl. halmlade"

Ansøgning er første gang indsendt den 11. november 2022.

Der er den 1. august 2017 indført en ny miljøregulering, hvorefter tilladelsen ikke længere gives til antal produktionsdyr, men til produktionsarealet i staldene. Ansøgningen er oprettet som ansøgningsskema under den nye miljøregulering fra den 1. august 2017; skema 234934.

Der er ansøgt om i alt 2381 m² produktionsareal.

Der ansøges ikke om at bygge nye staldbygninger.

Der søges om flexproduktion, og derfor kan antallet og sammensætningen af kvæg på Lærkeshøj varierer indenfor det lovmæssige arealkrav til opstaldning.

Husdyrgødningen fra produktionen opbevares i den eksisterende gyllebeholder på ejendommen. Dybstrøelse bruges som flydelag i gylletank, opbevares i markstak, eller køres direkte ud fra staldene til udbringning på dyrkningsarealerne. Der er kun et lille dybstrøelsesareal på Lærkeshøj.

Staldene overholder de krævede mindsteafstande til nabobeboelser og beboelsesområder, vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, veje, levnedsmiddelvirksomhed, beboelse på ejendommen og naboskel. Etableringen af nyt staldafsnit i eksisterende bygning kan derfor ske uden at påvirke landskabet.

I ansøgningen er der foretaget beregninger der viser, at de krævede lugtgeneafstande mellem staldene og omkringboende overholdes.

På baggrund af ejendommens beliggenhed og beskrivelsen af driften forventes produktionen desuden ikke at forårsage væsentlige gener for naboer og forbipasserende i form af støv, støj og rystelser, lys, transport eller forekomst af skadedyr. Tilsvarende vurderes husdyrbrugets brug af ressourcer (herunder foder, energi og vand) samt håndtering af reststoffer (herunder affald og spildevand) ikke vil give anledning til en væsentlig miljøpåvirkning.

I ansøgningen er der foretaget beregninger af den samlede ammoniakudledning fra produktionen og dennes påvirkning af omkringliggende naturområder. Det vurderes, at det ansøgte ikke vil forårsage væsentlig påvirkning af ammoniakfølsomme naturområder i området.

Ammoniakudledningen fra husdyrbruget må ikke overskride et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Den ansøgte husdyrproduktion opfylder dette krav, idet kostalde er indrettet med dels dybstrøelse, og dels fast gulv med skrabere og ajlefløb.

I tilladelsen er der redegjort for de miljømæssige konsekvenser af det ansøgte og husdyrbrugets anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) med henblik på reduktion af ammoniakudledningen til omgivelserne.

Samlet set vurderer Bornholms Regionskommune, at indretning og drift af husdyrbruget og håndtering af husdyrgødningen sker i overensstemmelse med gældende regler, og at driften kan foregå uden væsentlig påvirkning af miljøet eller omkringboende, som dette er defineret i husdyrbrugloven. Kommunen vurderer desuden, at projektet ikke vil påvirke eller true arter og naturtyper, der er en del af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder, eller bilag IV-arter og deres yngle- og rasteområder.

2 TILLADELSEN MED VILKÅR

I dette afsnit beskrives den ansøgte produktion og baggrunden for den meddelte afgørelse om tilladelse med tilhørende vilkår for driften. Desuden beskrives en række juridiske forhold ved tilladelsen, samt hvordan offentligheden har haft indflydelse på projektet og kommunens vurderinger. Til sidst beskrives mulighederne for at klage over afgørelsen.

2.1 Afgørelse om tilladelse efter § 16 b, stk. 1

Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid har vurderet, at der i henhold til de gældende regler¹ kan meddeles tilladelse til kvægproduktion på husdyrbruget Lærkeshøj, Hjortevej 7, 3760 Gudhjem, matr.nr. 44 Østerlarsker m.fl. Tilladelsen omfatter flexproduktion af kvæg i det eksisterende staldanlæg inkl. gødningsopbevaringsanlæg og øvrige driftsbygninger. Det samlede produktionsareal udgør 2.381 m².

Da det ansøgte produktionsareal overstiger 100 m², er projektet omfattet af husdyrbruglovens regler. Ammoniakemissionen fra husdyrbruget beregnes til mindre end 3.500 kg NH₃-N pr. år. Tilladelsen meddeles derfor efter husdyrbruglovens § 16 b, stk. 1.

Tilladelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen, bilag og øvrigt materiale fremsendt af ansøgers konsulent. Der er nærmere redegjort for de vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering – se de følgende afsnit 3 - 10.

Husdyrbruget skal drives i overensstemmelse med de stillede vilkår i nedenstående Afsnit 0 og bestemmelserne i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen) samt øvrig gældende lovgivning også i de tilfælde, hvor disse regler er skærpende i forhold til denne tilladelse. Vilkårene er gældende fra det tidspunkt, hvor tilladelsen tages i brug, med mindre andet fremgår af tilladelsen.

Da det ansøgte medfører en samlet ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år, er der redegjort for og stillet krav til husdyrbrugets anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT – Best Available Techniques) til reduktion af ammoniakemissionen.

Bornholms Regionskommune har vurderet de miljømæssige konsekvenser ved godkendelse af kvægproduktion på Lærkeshøj efter stipladsmodellen i forhold til den nuværende lovlige produktion på Lærkeshøj (nudrift) og i forhold til husdyrbrugets lovlige drift for 8 år siden.

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter ændringerne kan drives uden væsentlig påvirkning af natur, miljø og landskab, når vilkårene i denne miljøtilladelse og de gældende regler på området overholdes.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 256 af 21. marts 2017 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven) med senere ændringer, tilhørende bekendtgørelse nr. 916 af 23. juni 2017 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen) og bekendtgørelse nr. 760 af 30. juli 2019 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen). Desuden bekendtgørelse nr. 1595 af 06. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

2.2 Ansøgning om tilladelse og eksisterende produktion

På Lærkeshøj, Hjortevej 7, 3760 Gudhjem, matr.nr. 44 Østerlarsker m.fl. ønskes der tilladelse til at fortsætte produktionen, men efter den nye miljøregulering fra 1. august 2017, og derudover udvide produktionsarealet i eksisterende kviestald/halmlade.

Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid har modtaget ansøgningen om miljøtilladelse til Lærkeshøj gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem (www.husdyrgodkendelse.dk) første gang den 10. november 2022 (skema nr. 234934). Kommunen har efterfølgende modtaget rettelse til ansøgningen - senest den 8. januar 2024 - og har afgjort sagen på baggrund af version 4 af ansøgningskemaet.

Forhold til eksisterende produktion

På Lærkeshøj er der i nudrift produktion af kvieopdræt i henhold til anmeldelse "Skift i Dyretype" 15. oktober 2013. Der er desuden 25. oktober 2008 meddelt miljøgodkendelse efter daværende lovgivning.

Simon Holm erhvervede i sommeren 2013 ejendommen Lærkeshøj, Hjortevej 7, 3760 Gudhjem, som havde miljøgodkendelse til malkekøer med opdræt. For at rationalisere driften flyttede ansøger køer fra Lærkeshøj til Borndal og modsat kvier fra Borndal til Lærkeshøj. Samtidig blev antallet af køer på Borndal øget. Kvier fra ca. 7 måneder og indtil den sidste måned før kælvning blev opstaldet på Lærkeshøj.

På Lærkeshøj er der i ansøgt drift kvægproduktion på et produktionsareal på i alt 2.038 m².

Miljøgodkendelse fra 2008 indeholdt en udvidelse med nye staldbygninger, som kun i mindre omfang blev realiseret.

Ansøgt drift:

Der søges om at udvide produktionen med ca. 370 m² produktionsareal, og derudover at få eksisterende produktionsareal godkendt efter ny regulering fra 2017:

Ansøgt drift er hovedsagelig en konvertering af eksisterende drift fra gammel miljøregulering til ny miljøregulering. Efter den nye miljøregulering gives miljøgodkendelsen i antal produktionsareal (m²), og ikke til antal dyr. Derudover søges om at etablere staldafsnit på 367 m² produktionsareal i eksisterende bygning, som pt rummer både kvieopdræt og halm.

Husdyrgødningen er fortsat primært kvæggylle, som opbevares i ejendommens gyllebeholdere, forbeholder samt gyllekanaler.

Nudrift:

I forbindelse med at Borndal I/S erhvervede Lærkeshøj, Hjortevej 7, 3760 Gudhjem, blev der anmeldt "Skift i dyretype". Afgørelse fra 15. oktober 2013 gav tilladelse til op til 1150 stk. kvieopdræt af stor race, 0-24 mdr., på Lærkeshøj.

8-års drift:

Tilladelse til "Skift i Dyretype" fra 15. oktober 2013 gælder også for 8-års drift.

Med denne ansøgning ønsker ansøger at opnå mulighed for en større fleksibilitet for produktionen i de eksisterende bygninger, og lave en mindre udvidelse af produktionsarealet på 367 m².

Der forekommer ingen godkendelsespligtige biaktiviteter på ejendommen.

Vurdering af samdrift med andre husdyrbrug

Lærkeshøj ejes af Borndal Agro v/ Simon Holm. Simon Holm ejer også Borndal, (Sdr. Lyngvej 26, 3700 Rønne). Der overføres opdræt til og fra Lærkeshøj. Kalvene fødes på Borndal. Tyrekalvene sælges, når de vejer omkring 70 kg, og kviekalvene opstaldes på Borndal i mælkefodringsperioden, og indtil de er store nok til at blive overført til Lærkeshøj, hvor de vokser op. Ca. 1 måned før kvierne skal kælte, bliver de overført til Borndal, således at de kan vænne sig til miljøet i kostalden inden opstart af malkning.

Der har tidligere været drevet mælkeproduktion på Lærkeshøj.

Ansøger har indsendt oplysninger om, at Borndal ikke er teknisk, forurenings- eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug.

Ansøger vurderer, at der er en vis driftsmæssig sammenhæng med ansøgers andet husdyrbrug "Borndal", idet der flyttes dyr, foder og evt. gylle mellem ejendommene. Ved vurderingen af, om der i denne sammenhæng er samdrift med andre husdyrbrug, lægger Miljø- og Fødevareklagenævnet bl.a. vægt på, hvorvidt det er muligt at beregne miljøpåvirkningen for hver husdyrproduktion for sig. Der er ca. 3 km mellem produktionsanlæggene på ejendommene Borndal og Lærkeshøj, som er to forskellige ejendomme. Teknik & Miljø vurderer, at der er tale om to selvstændige enheder, og at de blandt andet på grund af den store afstand hverken er teknisk eller forureningsmæssigt forbundne, hvorfor de behandles som adskilte anlæg i forbindelse med miljøgodkendelsen. Ansøger vurderer, at Lærkeshøj vil kunne drives uafhængigt af Borndal, og at miljøpåvirkningen fra Lærkeshøj kan adskilles fra Borndal. Ansøger vurderer derfor, at der ikke er samdrift i miljømæssig forstand mellem Lærkeshøj og ejers andet husdyrbrug Borndal. Denne tilladelse skal derfor kun omfatte husdyrbruget på Lærkeshøj.

Ansøger ejer også Kjøllergård, Køllergårdsvej 5, 3700 Rønne. Der er ikke husdyr eller opbevaring af husdyrgødning på denne ejendom.

Det er Bornholms Regionskommunes vurdering, at Lærkeshøj er ikke teknisk, forurenings- og driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug, hvorfor denne miljøtilladelse alene omfatter husdyrbruget Lærkeshøj.

2.3 Vilkår for driften

Tilladelsen meddeles på nedenstående vilkår, som der henvises til i de relevante afsnit under "kommunens vurdering" i miljøredegørelsen. Vilkårene er krav, som stilles for at fastholde forudsætningerne for tilladelsen og, som er med til at sikre, at der ikke opstår væsentlig virkning på miljøet eller væsentlige gener.

Husdyrbruget skal altid leve op til de generelle regler for husdyrbrug og håndtering af husdyrgødning fastsat i love og bekendtgørelser, også selv om disse regler måtte være skærpende i forhold til denne godkendelse.

Tilladelsen indeholder desuden vilkår, som skal sikre, at Bornholms Regionskommune holdes informeret om ændringer i ejerforhold eller hvem, der er driftsansvarlig for husdyrbruget. Da kommunen skal vurdere om evt. planer om ændringer på husdyrbruget udløser krav om tillæg til tilladelsen, stilles desuden vilkår om anmeldelse før igangsætning.

2.3.1 Indretning og drift

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den miljøtekniske beskrivelse, og med de ændringer, der fremgår af tilladelsens vilkår.
2. De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
3. På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne tilladelses vilkår.

2.3.2 Information om ændringer

- Ændringer i ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften, skal meddeles til tilsynsmyndigheden (Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid) senest 1 måned efter, at ændringen er sket.
- Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til tilladelsen, skal anmeldes til kommunen inden gennemførelsen. Kommunen vurderer om de aktuelle planer for ændringer/udvidelse kan ske inden for rammerne af denne tilladelse.

2.3.3 Produktionsarealets størrelse i m² staldsystemer, dyretyper (+ evt. teknologi)

- Husdyrbrugets stalde og produktionsarealer skal indrettes i overensstemmelse med oplysningerne i nedenstående tabel:

Stald	Dyretype	Staldsystem	Produktionsareal (m ²)
Kviestald I tidl. kostald	Alle kvæg (flexgruppe)	Dybstrøelse (24 m ²) Sengestald med fast skrabet gulv og ajledræn (1672 m ²)	1696
Kviestald II tidl. halmlade	Alle kvæg (flexgruppe)	Sengestald med fast skrabet gulv og ajlefløb	685

2.3.4 Opbevaringsanlæg til husdyrgødning (gødningstyper og m² overfladeareal)

- Gødningstype, miljøteknologi og overfladeareal skal være i overensstemmelse med oplysningerne i nedenstående tabel:

Beholder	Gødningstype	Miljøteknologi	Overfladeareal (m ²)
Eksisterende gyllebeholder ca. 3000 m ³	Flydende	Ingen	756
Regn- og spildevandsbeholder	Flydende	Ingen	-

2.3.5 Håndtering af husdyrgødning

- Egenkontrol. Der skal føres en logbog, hvori følgende registreres:
 - Tidspunkter og angivelse af stalde for direkte udbringning af dybstrøelse.
 - Rotationsplan for markstak skal foreligge. Markstak må kun ligge samme sted i 12 måneder, og må først genplaceres på samme sted efter det. 5 år.
 - Faktura fra biogasanlæg eller internt regnskab fra driften, som dokumenterer afhentning/udbringning af gødning, skal opbevares sammen med logbogen på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- Egenkontrol. Der skal føres en logbog, hvori følgende registreres: internt regnskab fra driften, som dokumenterer flytning/udbringning af gylle, skal opbevares sammen med logbogen på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.3.6 Ammoniakreducerende virkemidler (optaget på MST's teknologiliste)

Staldindretning

10. Ud af "Kviestald I – tidl. Kostald" samlede produktionsareal på 1.696 m² skal 1.672 m² indrettes med fast drænet gulv med skrabere og ajle afløb.

Ud af "Kviestald II – tidl. Halmlade" samlede produktionsareal på i alt 685 m² skal 318 m² indrettes med fast drænet gulv med skrabere og ajle afløb.

Staldafsnit	Dyretype, staldsystem og gulvtype
Kviestald I tidl. kostald	Alle kvæg(flexgruppe)
	Dybstrøelse Sengestald med fast skrabet gulv og ajledræn
Kviestald II tidl. halmlade	Alle kvæg (flexgruppe)
	Sengestald med fast skrabet gulv og ajledræn

2.3.7 Affald

11. Arealerne omkring bygningerne og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald.
12. Affald skal opbevares og bortskaffes efter Bornholms Affaldsbehandlings affaldsregulativer.
13. Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

2.3.8 Lugt

14. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne. Bygninger, anlæg og omgivelser skal renholdes således, at lugtgener begrænses mest muligt for de omkringboende.
15. Driften må ikke give anledning til væsentlige lugtgener uden for ejendommens areal. Hvis der efter kommunens vurdering opstår lugtgener, der vurderes at være væsentligt større, end der kan forventes ifølge grundlaget for tilladelsen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal gennemføres lugtreducerende tiltag.

2.3.9 Støjklider

16. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne, dvs. al støj fra landbrugsdrift på ejendommens bygningsparcel, må ikke overstige følgende værdier målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Ugedag	Tidspunkt	Støjniveau, dB(A)	Referencetid
Mandag-fredag	Kl. 07.00-18.00	55	8 timer
Lørdag	Kl. 07.00-14.00	55	7 timer
	Kl. 14.00-18.00	45	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45	8 timer
Alle dage	Kl. 18.00-22.00	45	1 time
	Kl. 22.00-07.00	40	½ time
Spidsværdi	Kl. 22.00-07.00	55	

17. Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i kolonnen referencetid angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

18. Virksomheden skal for egen regning dokumentere, at støjvilkårene overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i husdyrbrugets omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.
19. Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at grænseværdierne ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter, som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

2.3.10 2.3.8 Vilkår vedr. støv

20. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for husdyrbrugets eget areal

2.3.11 Vilkår vedr. skadedyr

21. Der skal foretages effektiv fluebekæmpelse på ejendommen som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Århus Universitet, Institut for Agroøkologi, der vedligeholder Skadedyrsguiden (www.dpil.dk).
22. Ved eventuelle fluegener hos naboer skal bekæmpelse foretages på tilsynsmyndighedens forlangende og efter en forudgående godkendt plan.
23. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand og rimelig orden for at forhindre gode levedmuligheder for rotter. Bekæmpelse af rotter skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper.

2.3.12 Vilkår vedr. oplag af olie

24. Olie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
25. Beholdere til opbevaring af olieprodukter skal stå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag og som minimum være overdækket med et halvtag.
26. Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
27. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

2.3.13 Uheld og risici

28. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til: 112 eller Bornholms Politi, tlf.: 5690 1448.
29. Der skal foreligge en beredskabsplan for Lærkeshøj, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan have konsekvenser for det eksterne miljø. Beredskabsplanen skal være tilgængelig for medarbejderne på husdyrbruget og skal opdateres, så oplysningerne i den altid er relevante og retvisende.
30. Ved driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, som indebærer fare for forurening, skal forskrifterne i beredskabsplanen følges. Den driftsansvarlige har pligt til at afværge følgerne af uheld bedst muligt.

2.4 Gyldighed – udnyttelse og bortfald

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år fra denne afgørelses meddelelse (dvs. den 8. februar 2030), jf. § 59 a i husdyrbrugloven. Hvis en del af tilladelsen ikke er udnyttet, bortfalder tilladelsen for denne del. Da denne tilladelse ikke omfatter byggeri, anses den for udnyttet, når det konstateres, at det tilladte faktisk er gennemført inden fristens udløb, jf. § 54, stk. 2 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Hvis den udnyttede tilladelse efterfølgende ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af tilladelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste tre år. Udnyttelse anses her for at foreligge, når mindst 25 pct. af det tilladte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Med driftsmæssig udnyttelse forstås, at der på det pågældende produktionsareal mindst produceres 50 % af det mulige inden for rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

Hvis tilladelsens vilkår ikke efterleves, eller de øvrige forudsætninger for tilladelsen ikke er opfyldt, kan dette medføre, at hele eller dele af tilladelsen bortfalder.

2.5 Retsbeskyttelse

Med denne tilladelse følger 8 års retsbeskyttelse, jf. § 40, stk. 1 i husdyrbrugloven. Dato for retsbeskyttelsens udløb er den 8. februar 2032.

Tilladelser efter § 16 b skal ikke revurderes. Dog kan tilsynsmyndigheden i henhold til husdyrbruglovens § 39 meddele påbud om, at der skal gennemføres bestemte foranstaltninger, hvis husdyrbruget medfører uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening, eller nedlægge forbud mod fortsat drift, hvis forureningen ikke kan nedbringes. Påbud eller forbud efter § 39 må ikke meddeles, før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af tilladelsen.

2.6 Offentlighed

Naboorientering og partshøring

Bornholms Regionskommune har den 1. december 2023 sendt skriftlig orientering om ansøgningen om § 16 b tilladelse til Lærkeshøj / udkast til § 16 b tilladelse til Lærkeshøj til ejere af ejendomme, som matrikulært grænser op til Lærkeshøjs matrikler.

Udkast til afgørelse om § 16 b tilladelse til Lærkeshøj blev desuden sendt i partshøring til ansøger og dennes konsulent samt til ejere og lejere af boliger, der ligger inden for konsekvenszonen for lugt beregnet i husdyrgodkendelse.dk til 335 meter fra et vægtet lugtcentrum for anlægget.

Der blev givet en frist på 3 uger fra 1. december 2023 til 22. december 2023 til at kommentere ansøgningen/udkastet. Kommunen modtog 1 skriftlig bemærkning, som kan ses i bilag 6. Den indkomne bemærkning gav ikke anledning til ændringer i miljøtilladelsen.

Offentliggørelse

Tilladelsen er den 8. februar 2023 offentliggjort på Bornholms Regionskommunes hjemmeside <https://www.brk.dk/Sider/Forside.aspx>. Samtidig er en række lokale og landsdækkende foreninger og organisationer, som har anmodet om underretning i henhold til husdyrbruglovens §§ 61 eller 62, samt klageberettigede myndigheder, organisationer og råd blevet orienteret om afgørelsen.

2.7 Klagevejledning

Bornholms Regionskommunes afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af afgørelsens adressat og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Endvidere kan en række myndigheder og råd samt lokale og landsdækkende foreninger og organisationer klage over visse afgørelser.

Klagefristen udløber den 7. marts 2023, dvs. 4 uger fra den 8. februar 2023, hvor afgørelsen er annonceret på regionskommunens hjemmeside.

Hvis du ønsker at klage over afgørelsen, skal du sende klagen digitalt gennem Miljø- og Fødevareklagenævnets klageportal, inden klagefristen udløber. Links til klageportalen findes på hjemmesiden for Nævnes Hus <https://naevneneshus.dk> eller på www.borger.dk eller www.virk.dk. Du logger på klageportalen med NemID. Klagen skrives direkte i klageportalen, og det er muligt at vedhæfte dokumenter til klagen. Klagen sendes gennem klageportalen til Bornholms Regionskommune, som videresender den til Miljø- og Fødevareklagenævnet med den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse. Du får besked om videresendelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Bornholms Regionskommune via klageportalen. Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om klageportalen, med mindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Bornholms Regionskommune. Kommunen videresender din anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som afgør, om du kan fritages.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den klageberettigede indbetaler et gebyr på 900 kr. (private) og 1.800 kr. (virksomheder og organisationer) til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker online i forbindelse med indgivelse af klagen via klageportalen. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af klagefristen, afvises klagen.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis:

- Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- Klager får helt eller delvist medhold i klagen
- Klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet
- Klager ikke er klageberettiget
- Klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence

En eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal anlægges inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen.

3 BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

I dette afsnit beskrives og vurderes projektet set i forhold til afstandskrav til naboer, vandforsyning, vandløb og søer, offentlig vej m.v. samt husdyrbrugets beliggenhed i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger, beskyttet natur m.v. Desuden beskrives og vurderes husdyrbrugets placering i landskabet i forhold til de landskabelige værdier.

3.1 Bygninger og faste afstandskrav

Beskrivelse

Beskrivelse af eksisterende bygninger

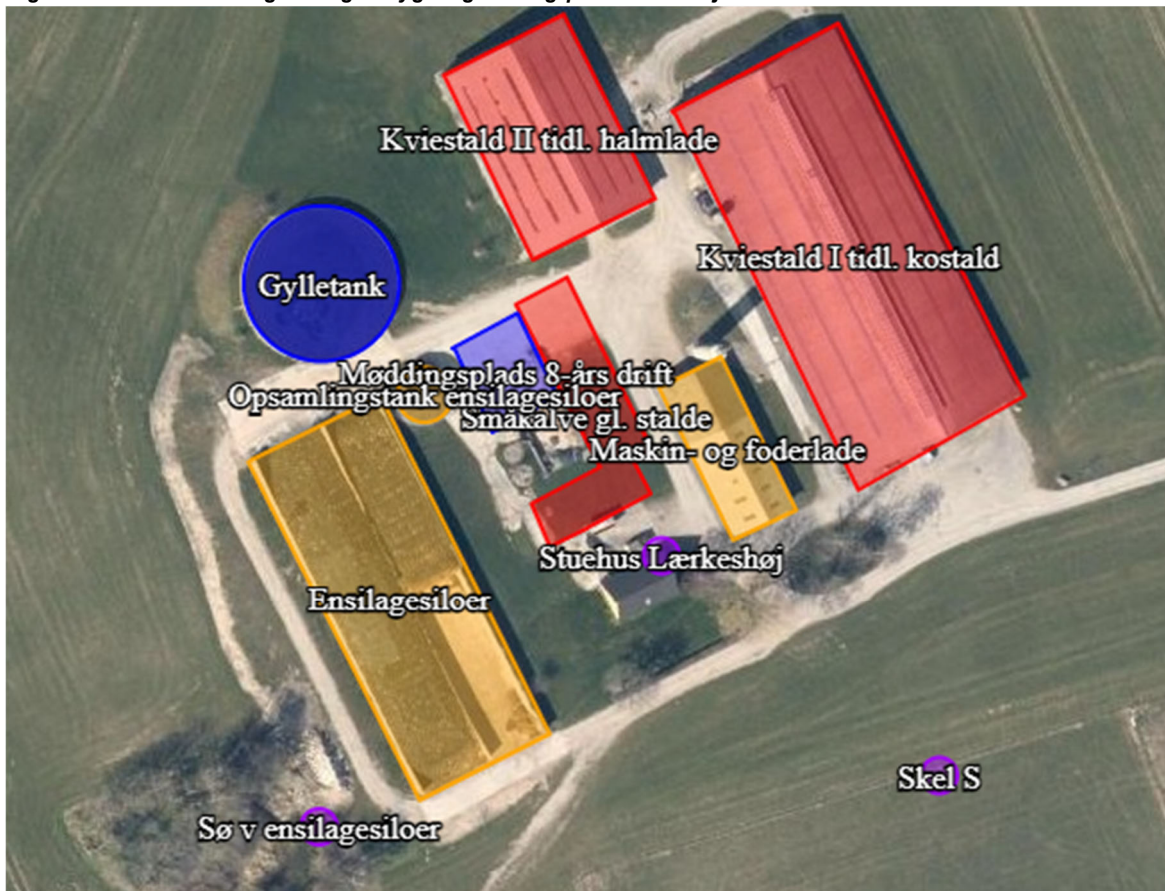
Det eksisterende bygningsanlæg på ejendommen består af stuehus, kombineret halmlade og kviestald, maskin- og foderlade, kviestald, ensilagesiloer, gyllebeholder og beholder til ensilagesaft og restvand.

I 8-års drift var der desuden småkalve i de gamle staldbygninger, som er revet ned, og ikke optræder i nudrift og ansøgt drift. Desuden var en møddingsplads i 8-års drift.

Der er ikke udvendige bygningsmæssige ændringer i forhold til det eksisterende bygningsanlæg. Der er indvendige bygningsmæssige ændringer i "Kviestald II tidl. halmlade", hvor der ansøges om at inddrage den sidste halvdel til opstaldning af kvier.

Bygningerne fremgår af Figur 1 herunder.

Figur 1 Eksisterende og ansøgte bygningsanlæg på Lærkeshøj.

Figur 2. Skråfoto med omgivelser (hvidt kryds angiver Lærkeshøj). Skråfoto, som indeholder data fra Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering – foto fra 9. april 2023.#

Afstandskrav i henhold til §§ 6 og 7 i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning

Afstandskrav i henhold til § 6 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug:

Lærkeshøj er beliggende i landzone og lokaliseret cirka 6 km nordvest for byzonen til Østermarie. Nærmeste samlede bebyggelse er Østerlars, som er lokaliseret ca. 1,3 km øst for ejendommen. Den nærmeste nabo uden for samlet bebyggelse uden landbrugspligt er Hjortevej 9, som er beliggende cirka 150 meter øst for Lærkeshøj.

Der er tidligere meddelt dispensation til afstandskrav i henhold lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. til husdyrbrug for afstand fra ensilagesiloer til egen sø.

Øvrige generelle afstandskrav er opfyldt. I området omkring Lærkeshøj er der ingen områder i landzone, som i lokalplaner er udlagt til boligformål, blandet bolig.

Der er udlagt et område omkring Bornholms Middelaldercenter, som der er udarbejdet en lokalplan for. Der er cirka 2500 meter til dette område til Lærkeshøj.

Afstandskrav i henhold til § 8 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug:

Ved placering af nye stalde, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg eller ved væsentlige til eller ombygninger af eksisterende anlæg skal følgende afstandskrav overholdes:

Naturbeskyttelsesloven indeholder en generel beskyttelse af en række markante landskabselementer. Naturbeskyttelsesloven indeholder desuden forbud mod at ændre tilstanden inden for de beskyttede naturtyper (§ 3 områder), herunder bebyggelse af arealerne. Museumsloven indeholder et forbud mod ændring af sten- og jorddiger samt selve fortidsmindet.

Afstand til ikke-almene vandforsyningsanlæg (25 m): Nærmeste eksterne boring ligger mindst 220 m nordøst for Lærkeshøj. Der er egen boring tættere på ved ensilagesilo. Denne boring bruges ikke.

Afstand til almene vandforsyningsanlæg (50 m): ca. 2,7 km vest for Lærkeshøj ligger Østerlars Vandværk.

Afstand til vandløb, søer og dræn (15 m): Ca. 20 m fra ensilagesiloer ligger sø tilhørende Lærkeshøj. Der er min. 100 m fra gylletank til Lærkesø.

Nærmeste vandløb/grøft ligger ca. 330 m sydvest for Lærkeshøj. Ca. 500 m syd for Lærkeshøj løber Spagerå.

Afstand til offentlig vej og privat fællesvej (15 m): Nærmeste offentlige vej, Hjortevej, ligger 175 m eller mere øst for Lærkeshøj.

Afstand til levnedsmiddelvirksomhed (25 m): Der er ingen levnedsmiddelvirksomheder i nærheden af Lærkeshøj.

Afstand til beboelse på samme ejendom (15 m): Der er ca. 60 m fra stuehus på Lærkeshøj og til nyt staldafsnit i "Kviestald II tidl halmlade". Der er ca. 15 m fra eksisterende maskinlade til stuehuset på Lærkeshøj.

Afstand til naboskel (30 m): Der er 150 m eller mere fra nærmeste staldbygning til nærmeste nabobeboelse.

Der er ca. 60 m eller mere til nærmeste naboskel fra driftsbygningerne på Lærkeshøj. Der er 120 m eller mere fra nyt staldafsnit i eksisterende stald til naboskel mod syd.

Beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning - afstand til åbne vandløb og søer over 100 m² (100 m): Der bygges ikke nye beholdere til opbevaring af gylle. Den eksisterende gyllebeholder er 100 m eller mere fra Lærkesø.

Der er ca. 340 m eller mere fra eksisterende gyllebeholder og til nærmeste åbne vandløb ved Nyholt.

Husdyrbruglovens krav til mindsteafstande til nabobeboelser, boligområder, vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, veje, levnedsmiddelvirksomhed, egen beboelse og skel gælder udover ved etablering også ved udvidelse og ændring af stalde og gødningsopbevaringsanlæg, der medfører forøget forurening. Opmålingerne, som fremgår af nedenstående tabel 1 og 2, er derfor foretaget til nærmeste staldafsnit, da ansøgningen omfatter mulighed for at flegse mellem de forskellige kvæggrupper, hvilket kan betyde en ændring i bl.a. lugt- og ammoniakemissionen. Tilsvarende er afstande til kategori 1- og kategori 2-natur målt til nærmeste staldbygning, selvom kravet i husdyrbruglovens § 7 kun gælder ved etablering, udvidelse og ændring af anlæg.

Tabel 1. Afstande og afstandskrav iht. husdyrbruglovens § 6 og § 7

Nærmeste...	Afstand fra nærmeste staldbygning	Afstandskrav (jf. § 6 og § 7 i husdyrbrugloven)
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde (Eksisterende og fremtidig byzone ved Gudhjem, Østerlarsker)	Ca. 5,3 km	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål o. lign. (Lokalplan 08-02, Østerlarsker)	Ca. 2,4 m	50 m
Nabobeboelse (Hjortevej 9)	150 m	50 m
Ammoniakfølsomme naturtyper inden for internationale naturbeskyttelsesområder, kategori 1 (Kortlagt habitatnatur i Stavsdal Plantage v Stavsdalsvej i Natura 2000-området "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne")	Ca. 1,7 km	10 m
Ammoniakfølsomme naturtyper uden for internationale naturbeskyttelsesområder, kategori 2 (Beskyttede overdrev nord for Lærkeshøj)	2,1 km	10 m

Tabel 2. Afstande og afstandskrav iht. husdyrbruglovens § 8

Nærmeste...	Afstand fra nærmeste staldbygning	Afstandskrav (jf. § 8 i husdyrbrugloven)
Ikke almene vandforsyningsanlæg (enkeltindvinder)	Ca.220 m	25 m
Almene vandforsyningsanlæg (vandværk/boring)	Ca. 2,7 km	50 m
Vandløb og dræn	330 m	15 m (100 m*)
Søer > 100 m ²	Min. 100 m/20 m	15 m (100 m*)
Offentlig vej og privat fællesvej	175 m	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	> 25 m	25 m
Beboelse på ejendommen (afstand fra nyt staldafsnit i eksisterende bygning)	60 m	15 m
Naboskel (fra nyt staldafsnit i eksisterende bygning til naboskel mod syd)	120m	30 m

* Afstandskrav fra gødningsopbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning til åbne vandløb og til søer større end 100 m². Tal i parentes er afstand fra ny gyllebeholder.

Kommunens vurdering

Det fremgår af §8 i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning, at for hvert enkelt nybyggeri af stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg og ensilageopbevaringsanlæg skal det kontrolleres, om husdyrgodkendelseslovens § 8, stk. 1, er overholdt. Reglen gælder kun nybyggeri og anlæg, der undergives væsentli-

ge til- eller ombygninger, herunder f.eks. ombygning fra ko- til svinestald. Reglen gælder ikke ved reparation eller renovering af eksisterende anlæg.

Bornholms Regionskommune konstaterer, at staldene overholder de krævede mindsteafstande til nabobeboelser og beboelsesområder, ammoniakfølsom natur, vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, veje, levnedsmiddelvirksomhed og naboskel.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. afstandskrav.

3.2 Bygge- og beskyttelseslinjer og placering i landskabet

Beskrivelse

Landskabeligt er Lærkeshøj placeret for enden af en kort privat vej, som grænser op til Hjortevej, der er en offentlig vej. Der er plantet vejtræer (bornholmsk røn) langs privatvejen, som derfor landskabeligt skaber sammenhæng mellem bygningssættet og Hjortevej.

Lærkeshøj ligger øst for Klemensker Plantage og sydøst for Rø Plantage – med dyrkede marker i mellem Lærkeshøj og plantagerne. Stuehuset er opført med pudsede gulkalkede vægge og sort eternittag. De oprindelige produktionsbygninger på den firlængede ejendom er revet ned, og stuehuset er derfor i dag fritliggende med beplantning mod øst og vest, og den oprindelige have syd for stuehuset. Hele anlægget optræder harmonisk og velholdt.

Den eksisterende "Kviestald I tidl. kostald"'s gavle er orienteret nord/syd. "Kviestald II tidl. halmlade" er placeret vest for kostalden. Dens gavle er ligeledes orienteret nord/syd. Plansiloerne er placeret vest for ejendommen.

Ejendommen er omgivet af åbne marker, som mod øst afgrænses af Hjortevej og mod nord og nordvest grænser markerne op til naturområderne omkring Lærkesø. Mod øst ligger Lærkesø, som fremtræder som to søer forbundet af en grøft/et moseområde.

Ejendommen kan ses fra Stavsdalvej og de mindre sognevej Hjortevej og Egeskovvej. Ejendommen og dens karakteriske bygninger præsenterer sig godt i landskabet, og Rø Plantage, som rejser sig bag ejendommen, danner en "ryg" for ejendommen og er med til at fremhæve de arkitektoniske detaljer i staldenes gavle. "Kviestald I tidl. kostald" er den synligste del af ejendommen.

Lokalisering i forhold til byggelinjer:

- Lærkeshøj ligger i særligt værdifuldt landbrugsområde
- Kirkebyggelinie: nærmeste kirkebyggelinie er udlagt omkring Østerlars Kirke, som ligger ca. 2,6 km nordøst for Lærkeshøj.
- Strandbeskyttelseslinje: Ejendommen er ikke beliggende i nærheden af strandbeskyttelseslinje.
- Klitfredningslinje: Der er ikke udlagt klitfredningslinjer på Bornholm.
- Skovbyggelinie: Lærkesøvej er beliggende udenfor en skovbyggelinie – nærmeste skovbyggelinie er beliggende ca. 600 m vest for Lærkeshøj mod Rø Plantage.
- Skovrejsningsområde: Skovrejsning er ifølge kommuneplan ikke ønsket nord, vest og syd og delvis øst for Lærkeshøj. Nærmeste skovrejsningsområde er lokaliseret ca. 710 m vest for Lærkeshøj ved Egeskovvej og Rø Plantage.
- Sø- og åbeskyttelseslinje: Der er ingen sø og/eller åbeskyttelseslinjer i nærheden af ejendommen.
- Vejbyggelinje: Der er ingen vejbyggelinjer som hindrer nyt staldafsnit på Lærkeshøj. Generelle afstandskrav til vej er 15 m.
- Fredede områder: Nærmeste fredede områder er Kokkeløkken ca. 2 km nord for Lærkeshøj.

- Fortidsmindebeskyttelseslinie: Der er ca. 2 km til nærmeste fortidsminde og -beskyttelseslinie. Dette er beliggende nordøst for Lærkeshøj ved Krækketsvej.
- Beskyttede jord- eller stendiger: De nærmeste beskyttede diger, er 2 diger i forbindelse med Lærkesø, som ligger ca. 175 m eller mere nord for Lærkeshøj. Disse stendiger vil ikke blive berørt af godkendelsen.
- Beskyttet naturområder (§ 3 områder): Vest og nordvest for Lærkeshøj ligger Lærkesø (§ 3), som er omgivet af beskyttet natur. Der er lidt over 100 m fra gylletank til Lærkesø, og ca. 140 m fra nærmeste staldbygning og til Lærkesø.

Afstandene fra Lærkeshøj er 125 m eller mere til mose (kat. 3 natur), ca. 135 m eller mere til eng (§ 3), og ca. 145 m eller mere til overdrev (kat. 3 natur), som ligger nord for Lærkeshøj. Desuden ligger der en mindre sø ca. 60 m sydøst for stuehuset på Lærkeshøj, langs med privatvejen til Lærkeshøj.

- Nærmeste kat 2 natur er et overdrev ca. 2,1 km nord for Lærkeshøj.
- Habitatområder: Nærmeste habitatområde ved Lærkeshøj er Habitatområde 162 (Almindingen, Paradisbakkerne og Ølene). Korteste afstand til habitatområdet 162 fra Lærkeshøj er ca. 1,7 km. Nærmeste EF-fuglebeskyttelsesområde er Almindingen, Paradisbakkerne og Ølene, som er beliggende ca. 1,8 km fra Lærkeshøj.

Yderligere beskrivelse og vurdering af beliggenheden ift. ammoniakfølsom natur findes i afsnit 8.2

Særligt værdifuldt landbrugsområde: Området omkring Lærkeshøj er i Bornholms Regionskommunes Kommuneplan 2020 udpeget som "Særligt værdifulde landbrugsområde", der skal forbeholdes anvendelse til landbrugsproduktion. Almindelig landbrugsdrift kan normalt ske uden rådighedsindskrænkninger med respekt for de miljømæssige regler for landbrugsdrift, husdyrhold mm. Hovedhensynet i disse områder er at sikre dyrkningsmuligheder, landbrugets investeringer i produktionsapparatet og mulighederne for en rationel landbrugsdrift. Dog må miljø, natur, kulturhistoriske interesser og de mange mindre levesteder for dyre- og planteliv ikke forringes af landbrugsdriften.

Kystnærhedszone: Lærkeshøj er ikke-beliggende inden for kystnærhedszonen, som løber 3 km fra kysten, og hele øen rundt.

Råstofinteressier: Der ligger ikke områder med Råstofinteressier i nærheden af Lærkeshøjs anlæg.

Drikkevandsinteressier: Borndals nuværende og kommende anlæg ligger ikke i område med særlige drikkevandsinteressier eller følsomt grundvand. Nord og øst for Borndal er områder med særlige drikkevandsinteressier.

Interesseområde (natur, landskab og økologiske forbindelser): Ifølge kommuneplan 2020 er der vest for Lærkeshøjs anlæg – ved Lærkesø - arealer, som er udpeget som interesseområder for natur og økologiske forbindelser eller potentielt økologiske forbindelser. Lærkeshøjs anlæg ligger ikke inden for området.

Kulturmiljøområde: Lærkeshøj ligger ifølge Kommuneplan 2020 ikke indenfor kulturmiljøer med kulturhistoriske interesser.

Geologiske interesser: Ifølge kommuneplan 2020 ligger Lærkeshøj ikke i et område med geologiske interesser.

Rekreative interesser: Ansøger er ikke bekendt med at Lærkeshøj ligger i område med rekreative interesser. Lærkeshøj ligger forholdsvis nær Rø Plantage, som ifølge Kommuneplan 2020 er et område, hvor ferie- og fritidslivet (natur og friluftsliv) skal understøttes og udvikles. Højlyngsstien går igennem Rø Plantage, men kommer ikke tæt på Lærkeshøj.

Kulturarvsareal: Lærkeshøj ligger ikke i, eller i nærheden af, kulturarvsareal.

Bygningsanlægget på Lærkeshøj er beliggende uden for alle byggelinjer og andre relevante udpegninger som angivet i nedenstående tabel 3.

Tabel 3 Afstande i forhold til beskyttelseslinjer og andre relevante udpegninger.

Nærmeste...	Afstand fra nærmeste bygning	Berøres Lærkeshøj ?
Skovbyggelinje (300 m) Øst for Lærkeshøj	Ca. 590 m	Nej*
Fortidsmindebeskyttelseslinje (100 m) Nordvest for Lærkeshøj i Rø Plantage Nordøst for Lærkeshøj v/ Krækketvej	Ca. 1,92 km Ca. 1,94	Nej
Strandbeskyttelseslinje (300 m) Syd for Gudhjem, nordøst for Lærkeshøj	Ca. 5,3 km	Nej
Sø- og åbeskyttelseslinje (150 m) Borgesals Sø, nordvest for Lærkeshøj.	Ca. 1,9 km	Nej
Kirkebyggelinje Østerlars Kirke, nordøst for Lærkeshøj	Ca. 2,5 km	Nej
Vejbyggelinje Stavsdalsvej, syd for Lærkeshøj	Ca. 850 m	Nej
Internationale beskyttelsesområder – Natura 2000 Sydvest for Lærkeshøj, ved Årsballe	Ca. 1,7 km	Nej
Beskyttede naturområder (§ 3-områder) Afstande målt til nyt staldafsnit i eksisterende bygning	Ca. 130 m (sø) Ca. 130 m (mose) Ca. 150 m (overdrev)	Nej
Lavbundsområder Sydvest for Lærkeshøj ved Stavsdalsvej. Ifølge Kommuneplan 2020	Ca. 590 m	Nej
Fredede områder Overdrev N for Lærkeshøj, "Kokkeløkken"	Ca. 2,1 km	Nej
Beskyttede sten- og jorddiger (som er registreret) Ved Lærkesø N for Lærkeshøj	Ca. 150 m	Nej

*Skovbyggelinje har ikke betydning for bygninger og anlæg, der etableres på landbrug, og som er erhvervsmæssigt nødvendige.

Bygningernes udtryk i landskabet

I området findes der flere mindre ejendomme, men ingen større produktionslandbrug i umiddelbar nærhed. Lærkeshøj ligger tilbagetrukket fra offentlig vej, og på en mindre bakkedrag – set fra Stavsdalsvej. Mod vest falder terrænet ned mod Lærkesø. Mod øst er den mindre sognevej Hjortevej, som Lærkeshøjs privatvej går vinkelret på, og som forbinder Stavsdalsvej og Egeskovvej. Langs Hjortevej ligger 7-8 mindre ejendomme. Landskabet øst og sydøst for Lærkeshøj er svagt faldende mod Spagerå, som mod øst løber i en slugt, der er § 3 beskyttet. Fra Spagerå i syd er terrænet svagt stigende mod Stavsdalsvej.

Da kostalden (nu kviestald) på Lærkeshøj ligger højt i landskabet, og synlig fra Stavsdalsvej, er der i sin tid gjort en del ud af gavlen, som delvis er beklædt hårdt-træ og har store sprossede vinduespartier som runder i toppen. Det udgør tilsammen et harmonisk mønster på gavlen.

Vejtræer (bornholmsk røn) langs privatvejen, og ældre beplantning mellem driftsbygninger og stuehus bløder Lærkeshøjs udtryk i landskabet op.

Der bygges ikke nyt i forbindelse med denne ansøgning, og udtrykket i landskabet er derfor uændret. Driftsbygningerne er placeret i tilknytning med hinanden og med stuehuset. Ældre overflødige bygninger er revet ned, og det samlede bygningsæt fremstår som et harmonisk, moderne og velholdt anlæg.

Lærkeshøj er omgivet af åbne marker, som mod øst afgrænses af Hjortevej og mod nord og nordvest grænser markerne op til naturområderne omkring Lærkesø. Ejendommen kan ses fra Stavsdalvej og de mindre sognevej Hjortevej og Egeskovvej. Ejendommen og dens karakteriske bygninger præsenterer sig godt i landskabet, og Rø Plantage, som rejser sig bag ejendommen, danner en "ryg" for ejendommen og er med til at fremhæve de arkitektoniske detaljer i gavlen på "Kviestald tidl kostald", som er den synligste del af ejendommen.

Figur 3. Lærkeshøj set fra Hjortevej – mod nordvest. Cowi vejfoto 30. maj 2022.#

Figur 4. Lærkeshøj set fra Hjortevej – set mod sydvest. Cowi vejfoto 30. maj 2022.

Figur 5. Lærkeshøj set fra Egeskovvej– set mod syd. Cowi vejfoto 30. maj 2022.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at alle bygge- og beskyttelseslinjer er overholdt i forhold til det eksisterende staldanlæg mv på Lærkeshøj.

Bornholms Regionskommune vurderer, at projektet ikke er i strid med hensynet til de landskabelige, kulturhistoriske, naturmæssige, geologiske eller rekreative interesser i området eller for områdets naturlokaliteter eller fortidsminder.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. placering i landskabet.

4 HUSDYRPRODUKTION OG RESTSTOFFER

I dette afsnit beskrives og vurderes husdyrholdets sammensætning, staldindretning inkl. ventilation og rengøring, samt produktion og håndtering af husdyrgødning, spildevand og affald.

4.1 Husdyrhold og staldanlæg

Beskrivelse

Staldanlægget på Lærkeshøj anvendes i nudrift til opdræt, stor race.

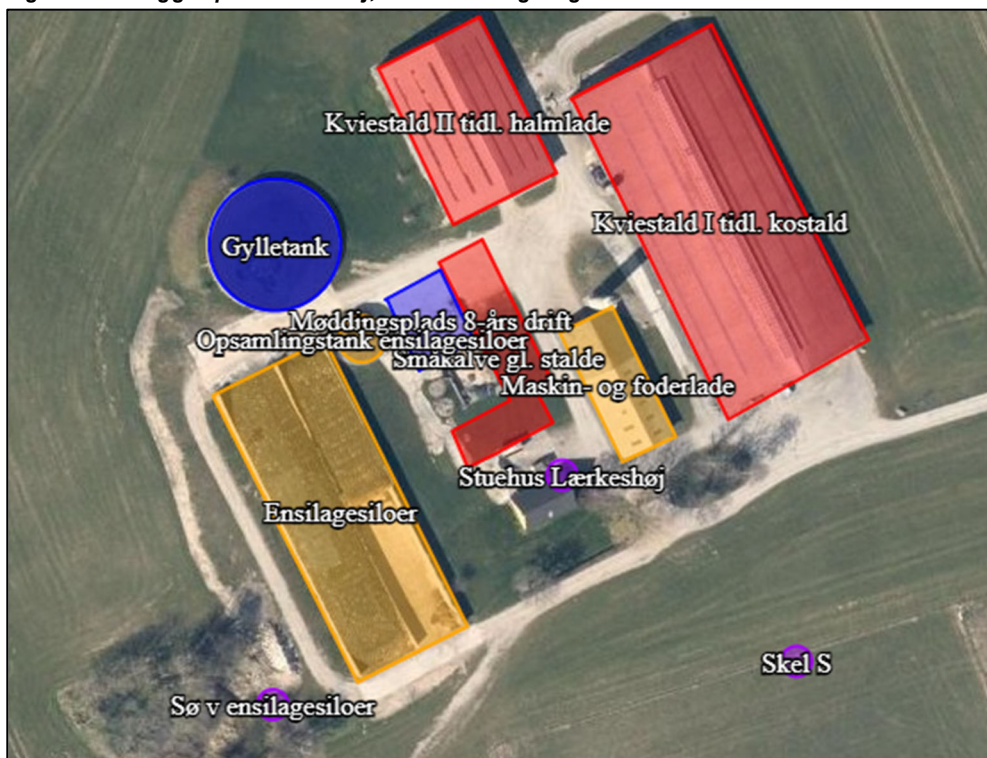
I "Kviestald tidl kostald" er grundplanet i den eksisterende kostald er ca. 2800 m² (ca. 35 m x ca. 80 m). Bygningens ydervægge og gavlfacader er beklædte med træ, og i gavlfacaden er der store symmetriske vinduespartier. Stalden har en sokkel i ca. 20 cm højde, hvor over der er åben bræddebeklædning. Siderne i stalden er 4 m i højden, taghældningen 20 grader og der er en 2,0-2,5 m bred lyskip i tagrygningen. Stalden er indrettet med fast gulv og skrabeanlæg. I det faste gulv er der en drænrille i midten, og fald mod drænrillen.

"Kviestald II tidl halmlade" har et grundplan på ca. 1100 m² (ca. 27 m x ca. 41 m). Bygningen har grå elementer op til 1,2 m og derefter imprægnerede træbrædder sat op med mellemrum. Siderne i stalden er 4 m i højden, taghældningen 20 grader og der er en 2,0-2,5 m bred lyskip i tagrygningen. Træbeklædningen gør, at de to kviestalde matcher hinanden. Kviestald II tidl halmlade er indrettet med fast gulv og skrabeanlæg. I det faste gulv er der en drænrille i midten; og der er fald mod drænrillen. I nudrift er halvdelen af bygningen indrettet til kvieopstaldning. I ansøgt drift er hele bygningen indrettet til kvieopstaldning.

Ventilation i staldene Alle staldafsnit er med naturlig ventilation. Med naturlig ventilation sikres et stort luftskift, hvilket betyder at staldgulvene primært er forholdsvis tørre, men det store luftskifte betyder ligeledes en lavere koncentration af ammoniak og lugt.

Placeringen af driftsbygningerne fremgår af figur 5.

Figur 6. Anlægget på Lærkeshøj, Kilde: Ansøgningsmaterialet.

Produktionsarealet er beregnet som det totale areal fratrukket arealer, hvor dyrene ikke kan opholde sig og afsætte gødning (foderbord, drikkekar, nakkebomsareal, mm).

Der er for de eksisterende stalde regnet med samme produktionsareal i ansøgt drift og nudrift – dog sådan at hele den tidligere halmlade bruges til kvieopstaldning i ansøgt drift. Produktionsarealet er dels fundet ved konkret opmåling af ejer og lokal miljørådgiver fra BLF, og dels ved opmåling ud fra byggetegninger fra BRK's byggearkiv (www.brk.dk).

Ansøgningen er vedlagt et særskilt bilag med produktionsarealet.

Beregnet staldstørrelse og produktionsareal kan ses i tabel 4 (ansøgt drift) og tabel 5 (8 års drift og nudrift).

Tabel 4. Staldtyper, dyrehold, miljøteknologi og produktionsareal i ansøgt drift.

Staldafsnit	Staldtype	Dyretype	Miljøteknologi (NH ₃ -N effekt)	Staldstørrelse* (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Produktionsareal andel
Kviestald I, tidl. kostald	Dybstrøelse	Alle kvæg (flex-gruppe)		3152	24	54 %
	Sengestald med fast gulv, skraber og ajledræn				1672	
Kviestald II tidl. halmlade	Sengestald med fast gulv, skraber og ajledræn	Alle kvæg (flex-gruppe)		1108	685	62 %
I alt				4260	2384	

Tabel 5. Staldtyper, miljøteknologi, dyrehold og produktionsareal i nudrift og 8 års drift.

Staldafsnit	8 års drift			Tilladt nudrift		
	Staldafsnit, staldtype og dyretype	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Staldafsnit, staldtype, dyretype og teknologi	Staldstørrelse(m ²)	Produktionsareal (m ²)
Kviestald I, tidl. kostald	Dybstrøelse	3152	124	Dybstrøelse	3152	24
	Sengestald med spalter (linespil)		1160	Sengestald med fast gulv, skraber og ajledræn		1696
Kviestald II tidl. halmlade	Sengestald med fast gulv, skraber og ajledræn	0	0	Sengestald med fast gulv, skraber og ajledræn	1108	318
Småkalve gl. stalde	Dybstrøelse	630	315	Nedrevet	0	0
I alt		3782	1599	I alt	4260	2038

Ventilation

Både nye og gamle stalde har naturlig ventilation.

Rengøring og desinficering af stalde

Staldene vaskes efter behov. I de åbne stalde med naturlig ventilation søges staldmiljøet optimeret ved at holde indeklimaet og overfladerne tørt, hvilket hæmmer bakterievækst. Derfor vaskes staldene kun efter behov, f.eks. hvis inventar er blevet meget beskidt, eller der har været sygdomsudbrud.

Alternative løsninger

Teoretisk kunne opdrættet opstaldes på Borndal, hvis der blev bygget nye stalde, således at alle dyr kunne rummes på Borndal. Denne alternative løsning er fravalgt fordi den vil kræve unødvendigt ressourceforbrug til nybyggeri:

Lærkeshøj har en god og stor løsdriftsstald, som opfylder krav til opstaldning af opdræt, og som giver en høj dyrevelfærd med gode muligheder for opsyn med opdrættet. Desuden er Lærkeshøj en harmonisk enhed, idet jordtillæggende, ensilageopbevaring og gylleopbevaring er godt afstemt med staldbygningernes størrelse. Lærkeshøj udgør en harmonisk selvstændig enhed. Ydermere ligger Lærkeshøj i en fornuftig afstand til Borndal, hvor malkekøer og småkalve er opstaldet.

Da nuværende ejer/ansøger erhvervede Lærkeshøj, var det med opstaldning af opdræt for øje. Den tidligere mælkeproducerende bedrift kunne forholdsvis nemt omdannes til opstaldning af opdræt. Hermed blev et godt staldanlæg "genbrugt", i stedet for at bygge nye opdrætsstalde på Borndal.

Alternativet; nemlig at bygge nye stalde til opdræt på Borndal, i stedet for at "genbruge" gode eksisterende stalde på Lærkeshøj, ville medføre et stort ressourceforbrug til nybyggeri.

0-alternativ

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres.

Udgangspunktet er at skabe en rationel og rentabel produktion på bedriften, som er fremtidssikret.

Ved at søge miljøgodkendelse efter den nye miljøregulering (produktionsareal i stedet for antal dyr), sikres det, at Lærkeshøj også lever op til den nyeste miljøregulering. Og det sikres, at ansøgers to bedrifter med husdyr begge følger den nyeste miljøregulering. Desuden sikres muligheden for en mindre udvidelse, og for fleksibilitet.

Miljømæssigt vil et 0-alternativ betyde, at påvirkningen i nærområdet omkring Lærkeshøj ikke øges yderligere. Det har dog kun marginal betydning, da den ansøgte udvidelse foregår i eksisterende bygninger. Hvis 0-alternativet gennemførtes, ville der skulle bygges nye bygninger på Borndal, hvor påvirkningen af naboer og natur ville blive forholdsvis større.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at ansøger på tilfredsstillende vis har redegjort for produktionsarealet, og at produktionsareal samt dyretype angivet for eksisterende stalde er i overensstemmelse med lovlig nudrift.

Der gøres opmærksom på, at på arealer, hvor der kortvarigt er dyr, men som ikke medregnes som produktionsareal, skal der i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen foretages effektiv rengøring efter endt ophold. Dette gælder på Lærkeshøj drivgange mv. Rengøring skal foretages senest 12 timer efter, at dyrene har forladt arealet (hvis dyrene dagligt har adgang på arealet, skal rengøring dog ske senest efter 4 timer).

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. produktionsareal, staldtype og dyretype. Produktion, opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Beskrivelse

På Lærkeshøj er der en eksisterende gyllebeholder med en samlet kapacitet på 3000 m³. Gyllebeholderen har ikke fast overdækning men holdes dækket med naturligt flydelag. Der føres løbende kontrol (og logbog) med flydelaget i henhold til lovgivningen. Beholderen er tilmeldt beholderkontrol. Der føres journal over spredning af gødning på markerne i form af mark- og gødningsplan.

Tabel 6. Data om gødningsopbevaring til rådighed på Lærkeshøj

Lager	Kapacitet (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Overdækning
Eksisterende gyllebeholder	3000	756	Teltoverdækning
Tidligere ajlebeholder (bruges som regn- og spildevandsbeholder)	400	-	Dæksel
Møddingsplads (kun 8 års drift)	-	270	-
I alt	Gylle 3000 m ³ Møddingsplads 0 m ³		

Gyllebeholderen på Lærkeshøj giver i ansøgt drift og ved krav om 9 måneders opbevaringskapacitet mulighed for en årlig produktion af 3.000 m³ / 9 x 12 mdr. = 4000 m³ gylle. Overskrider den årlige produktion af gylle denne mængde, vil gylle bliver overført til nogle af ejers øvrige gylletanke og/eller leveret til biogasanlæg.

Der er ikke etableret fast overdækning på den eksisterende gyllebeholder. Med kvæggylle er det almindeligvis ikke problematisk at etablere og opretholde et effektivt flydelag.

Ansøger kontrollerer jævnligt, at der er et tæt og stabilt flydelag på gyllen, så det sikres, at der altid er minimal fordampning af ammoniak. Efter omrøring og udkørsel kontrolleres det, at der senest 7 dage efter, at der igen er gylle i tanken, er etableret flydelag.

Der føres logbog over flydelaget på gyllen, så der er fokus på, at flydelaget lever op til kravene.

Afgasset gylle indeholder mindre tørstof og kan derfor have sværere ved at danne et naturligt flydelag. Hvis der ikke dannes et tilstrækkeligt flydelag ved opbevaring af afgasset gylle på Lærkeshøj, vil der blive tilført halmrig gødning fra kalvestalden til tankene.

Gyllebeholderen tømmes ca. en gang årligt for inspektion og vedligeholdelse. Derudover tilmeldes beholderen de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder, at beholderen hvert 10. år bliver kontrolleret for, om der skulle være tegn på tæring eller begyndende utætheder.

Dybstrøelsen fra det lille dybstrøelsesareal i kviestald I kan bruges som flydelag. En del af dybstrøelsen køres direkte ud. Derudover kan der ved behov blive etableret markstakke. De skal i så fald opfylde gældende regler mht. afstandskrav både ift. nabobeboelser, veje, vandløb og dræn m.m. samt beskyttede naturområder. Markstakkens placering ændres fra år til år, og der går mindst 5 år mellem samme placering. Markstakke overdækkes, med mindre der er tale om midlertidige oplag før udbringning (højst 1 uge).

Gødningsproduktionen opgøres årligt i forbindelse med udarbejdelse af gødningsregnskabet. Hvis den maksimale gødningsmængde overskrides i forhold til opbevaringskapacitet, vil gødningen blive afsat til anden side fx til biogasanlæg og gylleaftaler. Eller gylle overflyttes til nogle af ejers andre gyllebeholdere.

Alle gyllebeholdere har haft beholderkontrol i 2019.

Tabel 7. Data om gyllebeholdere til rådighed for produktionen på Borndal Agro v/ Simon Holm.

Produktionsanlæg	Lager (byggeår)	Kapacitet (m³)	Overdækning
Borndal	Ny gyllebeholder	4000	Naturligt flydelag
Borndal	Ny gyllebeholder	4000	Naturligt flydelag
Borndal	Eks. gyllebeholder (2011)	3500	Teltoverdækning
Borndal	Eks. gyllebeholder (2004)	2400	Naturligt flydelag
Borndal	Eks. Gyllebeholder (1994)	1600	Naturligt flydelag
Borndal	Fortank og gyllekanaler	500	-
Lærkeshøj, Hjortevej 7	Eks. gyllebeholder	3000	Naturligt flydelag
Lærkeshøj, Hjortevej 2 (er lejet frem til 2024/25)	Eks. gyllebeholder	800	Naturligt flydelag
Lærkeshøj, Årsballevej 137	Eks. gyllebeholder	1500	Naturligt flydelag
I alt		21.300	

Kommunens vurdering

Det er regionskommunens vurdering, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for, hvorledes gyllen håndteres på Lærkeshøj.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. opbevaring af husdyrgødning

5 RESSOURCEFORBRUG

I dette afsnit beskrives og vurderes det nuværende og forventede årsforbrug samt håndteringen af ressourcerne foder, vand og energi m.m. Tiltag til fremme af ressourceudnyttelsen er desuden behandlet.

5.1 Foder og foderopbevaring

Beskrivelse

Fodring:

Grovfoderet består af græsensilage, majsensilage og evt. helsæd. Kvierne på Lærkeshøj får en fuldfoderblanding, som blandes på Lærkeshøj.

Der praktiseres fasefodring, idet kvierne får deres egen blanding.

Sammensætningen af foderet bestemmes af prisrelationerne imellem de enkelte foderemner og årets grovfoderhøst.

Fodringen præcisionsstyres vha. vejeudstyret på fuldfoderblanderen, grovfoderanalyser, foderplaner, evt. foderkontroller samt kviernes sundhed og huld. Præcisionsstyringen betyder, at kvierne ikke får mere protein end de behøver, og at de udnytter proteinet effektivt. Det forebygger "proteinspild", som ville ende i husdyrgødningen som ekstra kvælstof.

Forbruget af foder vil være proportionalt med besætningens størrelse.

Foderopbevaring:

Hovedparten af grovfoderet bliver opbevaret i plansiloer med støbt betonbund og afløb til opsamling af regnvand og evt. ensilagesaft. Grovfoder af god kvalitet laves bedst ved ensilering på ensilageplads. Det giver en større fodereffektivitet og et mindre foderspild, og risikoen for tilledning af næringsstoffer til det omkringliggende miljø minimeres.

Hvis grovfoderhøsten bliver ekstraordinær god et år, suppleres med opbevaring af ensilage i markstakke.

Halm opbevares på Lærkeshøj og Kjølleregård.

Tørfoder som sojaskrå og rapskager opbevares i maskinhuset sammen med mineraler, vitaminer, o.lign. Ensilagepladsen holdes fri for foderrester og dårlig ensilage for at hindre gener.

BAT

Foderet blandes dagligt i mikservogn. Blandingen foregår på befæstet areal ved plansiloerne. Der anvendes fasefodring, dvs. der blandes specielle blandinger til de forskellige dyregrupper.

Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden inden for kvæg-fodring.

Der udtages analyser af grovfoderet, og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet. Fodringen afstemmes vha. foderplanen og foderkontrol, så overforsyning med protein (kvælstof) og fosfor undgås.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at foderhåndtering som beskrevet ikke vil give anledning til en væsentlig miljøpåvirkning.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. foder og foderopbevaring.

5.2 Vand

Beskrivelse

Vandforbrug

Lærkeshøj bliver forsynet med vand fra vandværk. Egen boring er ikke længere i brug. Kreaturenes drikkevand er derfor fra vandværk.

Der bruges i mindre omfang vand til vask af maskiner.

Der er vaskeplads på Lærkeshøj på den gamle møddingsplads, som er støbt og hvorfra der er afløb til gammel ajlebeholder (bruges nu til opsamling af ensilagesaft og restvand fra ensilagesilo).

Vandbesparende foranstaltninger er p.t. koncentreret om vedligehold og opsyn med vandkar, vandførende ledninger, vandhaner m.v. Der er elektronisk aflæser på vandforbruget. Vandmålerne aflæses for en afsløring af evt. revner i vandrør eller dryppende vandtrug. En del af vandforbruget, fx til kviernes drikkevandsforbrug, er givet, og en besparelse vil komme i modstrid med dyrevelfærden.

Vandforbruget aflæses på vandmåleren på bedriften, og som kunde kan man logge ind på Bornholms Forsynings hjemmeside og løbende følge forbruget af vand for på den måde at opdage uregelmæssigheder.

Der regnes med, at forbruget af drikkevand til besætningen både i nudrift og i fremtidig drift ligger inden for standardforbruget for køer og opdræt af stor race.

Tabel 8 Beregning af vandforbrug på Lærkeshøj – bedste skøn

	m ³ pr kvie, stor race (Håndbog for Driftplanlægning 2015)	Ansøgt drift	Nudrift
Drikkevand inkl. vandspild	5,3	Ca. 550 kvier* x 5,3 m ³ = 2915 m ³	Ca. 400 kvier* x 5,3 m ³ = 2120 m ³
Staldrengøring	0,4	Ca. 550 kvier x 0,4 m ³ = 220 m ³	Ca. 400 kvier x 0,4 m ³ = 160 m ³
Vask af maskiner		50 m ³ *	40 m ³ *
I alt		3185 m ³	2320 m ³

*skønnet

Vandbesparende foranstaltninger (BAT):

Produktionens vandforbrug går primært til dyrenes drikkevand og her vil en besparelse være i modstrid med dyrevelfærden.

Vandbesparende foranstaltninger opsummeret:

- Vandforbruget registreres og evt. uregelmæssigheder (forøget vandforbrug) identificeres og reparerer hurtigst muligt.
- Der er vandkar i stalden i stedet for vandkopper, hvilket er vandbesparende.
- Drikkevandsinstallationerne rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild. Evt. lækager identificeres og reparerer hurtigst muligt

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT i forhold til god effektiv vandudnyttelse. Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af omgivelserne ved den beskrevne vandanvendelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. vandforbrug på ejendommen.

5.3 Energi

Beskrivelse

Forbrug af el, diesel og fyringsolie vil ligge inden for den gængse norm. Ventilation og foderfremstilling udgør de væsentligste energiposter på de fleste landbrugsbedrifter. Der er naturlig ventilation i alle staldafsnit på Lærkeshøj, og derfor forbruges ikke el til ventilation.

El

På Lærkeshøj bruges el primært til belysning. Der forbruges ikke el til ventilation som f.eks. i en svinestald, da staldene er naturligt ventilerede. Hovedparten af det nuværende produktionsapparat på Lærkeshøj er af nyere dato.

Elforbruget i ansøgt drift forventes ikke at stige væsentligt. Belysningen er stort set uændret med øget antal kvier; mens der bruges lidt mere energi til blanding af foder. Forbruget til belysning forventes kun at stige minimalt, da produktionsarealet kun øges med ca. 17 % fra nudrift til ansøgt drift.

Der er, så vidt det er muligt, opsat sensorer til styring af lyset i rum, hvor man kommer og går. I stalden er der luxmåler til styring af lysmængden, således at det elektriske lys automatisk slukkes, når mængden af dagslys når et tilstrækkeligt niveau.

Der er sensorer til styring af lys ved ind- og udgang.

Energibesparende foranstaltninger (BAT)

På Lærkeshøj forbruges el primært til belysning, og valsning af korn.

Lyset i staldene er styret af en luxmåler, således at lyset slukker automatisk, når det naturlige dagslys er tilstrækkeligt. Udendørsbelysningen styres af sensorer.

Udskiftning til LED-lys er påbegyndt i staldene.

Den nuværende kviestald (tidl. kostald) var oprindeligt indrettet med opsamlingsplads og malkestald. Malkestalden er afinstalleret, og tidligere opsamlingsplads og malkestald er brugt til sengepladser til kvier.

Energibesparende foranstaltninger:

- Staldene er naturligt ventilerede, og der er derfor ikke energiforbrug til ventilation
- Der er etableret dagslysstyring på belysningen i staldene
- Udendørs belysning er styret af bevægelsessensorer
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandeanlæg er indrettet, så det giver færrest mulige driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT i forhold til effektiv energiudnyttelse.

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af omgivelserne ved den beskrevne energianvendelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. energi.

5.4 Diverse hjælpestoffer

Beskrivelse

Diesel- og fyringsolie

Diesel anvendes til markarbejde og drift af foderblandevogn

Der forefindes en overjordisk tank til dieselolie. Tanken er placeret på støbt underlag i maskinladen. Der anvendes ikke fyringsolie i driften. Stuehuset opvarmes af varmepumpe.

Handelsgødning

Lærkeshøj drives konventionelt, og markerne gødes med husdyr- og handelsgødning. Der gødes efter normerne. Handelsgødningen opbevares i maskinhus på Lærkeshøj

Pesticider

Der opbevares ikke pesticider på Lærkeshøj.

Medicin

Veterinærmedicin opbevares på staldkontoret adskilt fra foder og levnedsmidler.

Kommunens vurdering

For at beskytte jord og grundvand stiller Bornholms Regionskommune vilkår om opbevaring af olieprodukter. Ud fra den beskrevne håndtering og det beskudne forbrug af de nævnte hjælpestoffer vurderer kommunen, at der ved overholdelse af vilkåret og de generelle regler for brug og opbevaring ikke vil være væsentlig risiko for forurening forårsaget af anvendelsen.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. oplag af olieprodukter.

6 RESTSTOFFER

I dette kapitel beskrives og vurderes de forventede reststoffer fra produktionen i form af spildevand og affald.

6.1 Spildevand - herunder restvand og tagvand

Beskrivelse

Mængden af restvand forventes ikke at stige i forbindelse med denne miljøgodkendelse, da ensilagepladsen ikke udvides. Ensilagesaft og restvand fra plansiloer bliver opsamlet i separat tank.

Bortledning af restvand

Vandspild og vaskevand fra vask af stalde ledes til gyllebeholder.

Overfladevand, restvand og evt. ensilagesaft fra ensilagesiloer og befæstet areal ledes til separat beholder.

Spildevand fra toilet og bad i staldbygning ledes til septiktank, som tømmes regelmæssigt efter behov.

Vask af redskaber uden gødnings- og olierester kan foretages på vaskepladsen på Lærkeshøj.

Maskiner og redskaber uden gødningsrester (læssemaskine, fuldfodervogn) vaskes på vaskepladsen på Lærkeshøj. Fra vaskepladsen på Lærkeshøj er der afløb til tidl. ajlebeholder, som nu er separat beholder til opsamling af restvand fra ensilagesilo.

På kviestald I (tidligere kostald) er der opsat tagrender. Der er etableret omfangsdræn langs siderne på kviestald I. Vandet herfra bliver ledt i dræn, som løber til drænbrønd og videre mod Lærkesø.

Der er ikke tagrender på kviestald II (tidl. halmlade).

Sanitært spildevand fra toiletter og bad i kostald bliver ledt til separat septitank og sivedræn. I alt 6 m³.

Kommunens vurdering

Spildevand fra rengøring af stalde og lignende skal ledes til samletank eller gyllesystem og skal anvendes i henhold til reglerne i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Bornholms Regionskommune vurderer, at den beskrevne spildevandshåndtering ikke vil medføre væsentlig miljøpåvirkning.

Bornholms Regionskommune bemærker, at hvis der foretages ændringer i afløbsforholdene for tag- og overfladevand, skal der indhentes accept fra spildevandsmyndigheden.

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT i forhold til emissioner fra spildevand.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. produktion og håndtering af spildevand.

6.2 Affald

Beskrivelse

Døde dyr

Den maksimale dødelighed vurderes til ca. 3 %, svarende til ca. 12-17 døde kvier i henholdsvis opdrift og ansøgt drift.

Døde dyr (EAK kode 02 01 02) bortskaffes løbende til Daka Bio-industries.

Afhentningsstedet for døde dyr er placeret ved privatvej ved kviestald I's sydøstlige hjørne (se beredskabskort). Stedet er i god afstand til offentlig vej. De døde dyr placeres på et hævet underlag og overdækkes ved behov.

Fast affald

Der benyttes en container til forbrændingseget affald (ISAG-kode 19.00) i form af emballage fra mineraler, gødning, såsæd, rengjort emballage, mv. Containeren tømmes efter aftale med vognmand Lennart Ipsen. Den samlede mængde brændbart affald skønnes i ansøgt drift til at være 40 m³. Der vil være ca. 5 tømninger á 8 m³ pr år i ansøgt drift.

Afdækningsplast (ISAG-kode 52.00) fra plansilo og ensilagestakke bliver lagt i container sammen med forbrændingseget affald.

Jern og metalaffald (EAK-kode 02 01 10) varierer meget fra år til år, og udgør ca. 1000 kg pr år. Affaldet opbevares i container på Lærkeshøj indtil afhentning.

Andet affald (glas, pvc, pap etc.) (ISAG-koder 51.00, 50.00 m.fl.) fra produktionen samles, sorteres og afleveres til genbrugscenter i Åkirkeby.

Kemikalier

Da malkestalden er nedlagt, opbevares der ikke stærke rengøringsmidler til vask af mælkeanlæg og mælketank. Der er ikke kemikalier på Lærkeshøj, som skal bortskaffes særskilt.

Pesticider

Sprøjtning udføres altid ikke fra Lærkeshøj, men fra Borndal.
Pesticider opbevares på Borndal i sprøjteskab i maskinhuset

Olie og kemikalieaffald

Spildolie bortskaffes af Marius Pedersen/Dansk Olie Genbrug. Olien opbevares indtil afhentning i en 200 l lukket olietromle placeret i Lærkeshøj's maskinhus, hvor der er støbt gulv uden afløb.

Medicinrester opbevares i staldkontoret på Lærkeshøj, og tages retur af dyrlæge (Dyrlægegården i Rønne) eller afleveres på apotek.

Indtil aflevering opbevares kanyler i lukket beholder. Brugte sprøjter og tom emballage opbevares og afleveres som etiketten/dyrlæge foreskriver.

Oplag af olie og kemikalier

Der forefindes en overjordisk tank til dieselolie på Lærkeshøj. Tanken er på 4000 l og placeret i maskinhuset.

Kommunens vurdering

Det forudsættes, at alle typer affald på ejendommen håndteres efter de til enhver tid gældende regler samt, at bortskaffelsen sker i overensstemmelse med det kommunale affaldsregulativ for erhvervsaffald. I regulativet står bestemmelser om opbevaring og bortskaffelse af diverse typer af affald, herunder olieaffald, medicinrester og kanyler.

Opbevaring og bortskaffelse af døde dyr skal følge reglerne i bekendtgørelsen om opbevaring af døde produktionsdyr.

Dokumentation for bortskaffelse af affald kan foreligge i form af f.eks. kvitteringer og fakturaer fra godkendt vognmand.

Bornholms Regionskommune vurderer, at overholdes vilkårene vedr. affald, vil affaldshåndteringen på Lærkeshøj ikke medføre gener for omkringboende. Den beskrevne affaldsopbevaring, -håndtering og -bortskaffelse vurderes ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om, at bygningernes omgivelser skal holdes fri for affald og om bortskaffelse og dokumentation for aflevering.

7 GENER FRA HUSDYRBRUGET

I dette afsnit beskrives og vurderes de mulige gener fra husdyrbrugets omgivelser ved forekomst af lugt, støj, støv, lys, skadedyr og transporter forårsaget af virksomhedens aktiviteter.

7.1 Lugt

Beskrivelse

Lugtemission stammer fra staldene samt fra husdyrgødningssystemerne inklusiv opbevaringsanlægget. Desuden forekommer lugtemission ved udbringning af husdyrgødningen. Der kan skelnes mellem vedvarende og periodiske lugtkilder. De vedvarende lugtkilder stammer fra dyrene i staldene samt fra anlæg til håndtering og opbevaring af gylle. De periodiske stammer primært fra udspreddning af husdyrgødning.

Vedvarende lugtkilder

For de vedvarende lugtkilder beregnes en lugtgeneafstand. Uden for denne lugtgeneafstand må lugtgenerne fra husdyrholdet anses som værende ubetydelige. Lugtgeneafstandene er beregnet ved hjælp af både den nye lugtvejledning (ny lugtvejledning for husdyrbrug) og FMK-modellen (Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK, 2. udgave maj, 2002), og beregningen baseres på følgende elementer:

- Emissionsfaktorer for forskellige dyregrupper
- En spredningsmodel
- Genekriterier svarende til forskellige områders lugtfølsomhed
- Regler for hvordan øvrige forhold kan påvirke geneafstanden.

I beregningerne af lugtgeneafstanden er der taget udgangspunkt i, at alle dyr er på stald. Det elektroniske ansøgningssystem (www.husdyrgodkendelse.dk) foretager lugtemissions- og lugtgeneberegninger både efter den nye lugtvejledning og FMK-modellen. Det resultat, systemet viser ved endt beregning, er resultatet efter den beregningsmodel, der giver den længste geneafstand til omboende, så genekriterierne overholdes uanset modelvalg.

I ansøgningsskemaet er der foretaget beregninger, der viser, at de krævede lugtgeneafstande mellem Lærkeshøj og omkringboende er overholdt – se nedenstående tabel.

Table 9 Resultat af lugtberegning for ansøgt drift fra husdyrgodkendelse.dk (skema nr. 234934)

Samlet resultat af lugtberegning ? i

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Hjortevej 1	0	FMK	85,9	85,9	501,1	Ja
Hjortevej 9	0	FMK	85,9	85,9	187,8	Ja
Lokalplan v Middelaldercenter	0	NY	184,9	184,9	2432,6	Ja
Stavsølvej 56	0	NY	184,9	184,9	1374,5	Ja
Aarsballe By 63	0	NY	184,9	166,5	2291,8	Ja
Ekkodalen, sommerhusgrunde	0	FMK	271,7	271,7	5840,5	Ja
Gudhjem	0	FMK	271,7	271,7	5527	Ja
Klemensker	0	FMK	271,7	271,7	6731,9	Ja
Sommerhuse Melsted	0	FMK	271,7	271,7	5861,1	Ja
Østermarie	0	FMK	271,7	271,7	5959,7	Ja

Nærmeste enkeltbolig, som er ejendom uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger, er Hjortevej 9, som ligger ca. 187 m øst for nærmeste kviestald på Lærkeshøj.

Afstanden fra lugtcentrum til boligen skal ifølge beregningen være minimum 86 m. Den beregnede afstand fra lugtcentrum til Hjortevej 9 er ca. 187 m.

Nærmeste område, der kan betegnes som samlet bebyggelse, er Østerlars, som ligger ca. 1,375 km mod sydøst. Geneafstanden er ca. 185 m til Østerlars, og dermed overholdt.

Aarsballe er også en samlet bebyggelse, og ligger ca. 2,292 km sydvest for Lærkeshøj. Der er en korrigeret geneafstand på 166,5 m fra Lærkeshøj til Aarsballe, og afstandskravet er overholdt.

Nærmeste sommerhusområde er ved Ekkodalen, ca. 5,5 km mod syd. Afstanden fra lugtcentrum til nærmeste (kommende) bolig i sommerhusområdet skal være minimum 272 m.

Ca. 5,6 km mod nord ligger der et sommerhusområde ved Melsted. Afstanden fra lugtcentrum til nærmeste bolig i sommerhusområdet skal være minimum 272 m.

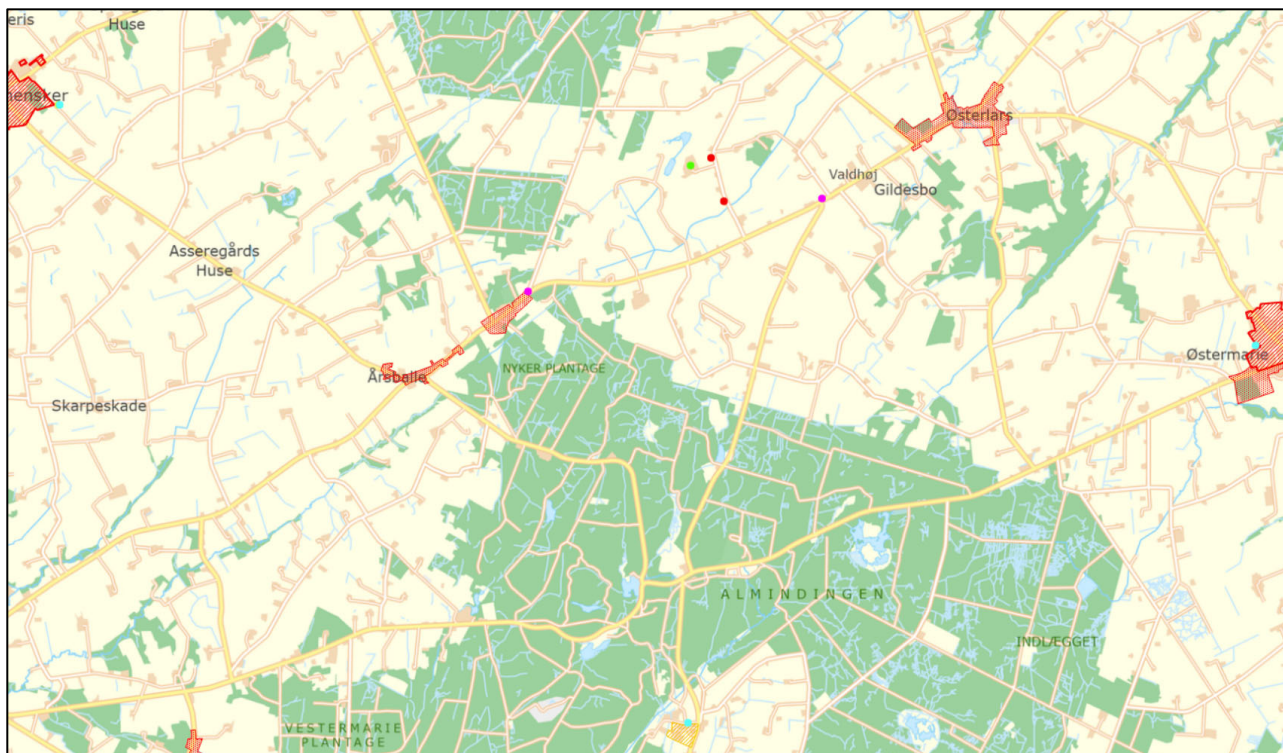
Nærmeste byzone er Gudhjem ca. 5,5 km nord for ejendommen. Afstanden fra lugtcentrum til byzonegrænsen skal være minimum 272 m.

Der ligger ingen andre staldanlæg med 75 DE eller mere henholdsvis 300 m eller 100 m fra nærmeste samlede beboelse/sommerhusområde/byzone eller nærmeste nabobeboelse.

Lugtberegningen i ansøgningsystemet husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgenekriteriet for anlægget på Lærkeshøj er overholdt i både byzone, sommerhusområde, samlet bebyggelse og nabobeboelse.

Beliggenheden af de omtalte boliger og områder kan ses i Figur 7.

Figur 7. Beliggenhed af de nærmeste enkeltboliger (røde prikker), samlet bebyggelse (pink prik) og byzone samt sommerhusområde (turkise prikker). Grøn prik angiver Lærkeshøj.

Periodiske lugtkilder

Der kan forekomme lugtgener fra udbringning af gylle og dybstrøelse fra produktionen. Gyllen udbringes i planternes vækstsæson, hovedsagligt i perioden fra februar til ultimo maj samt i august og september måned. Udbringningen forventes at tage 3-4 dage fordelt over året. En del af husdyrgødningen nedfældes eller nedbringes i jorden kort efter udspredding (til vårafgrøder og majs), hvilket minimerer lugtgenerne.

Kommunens vurderinger

Geneafstanden måles fra et vægtet lugtcentrum på husdyrbruget (typisk centrum af staldanlægget) og til nærmeste punkt hos naboen eller på zonegrænsen.

Som det fremgår af tabel 9 overholder den ansøgte produktion lovens minimumskrav til lugtgeneafstande i forhold til de angivne områdetyper. Kommunen vurderer på baggrund af ovenstående, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

Kommunen vurderer dog, at hvis der skulle opstå væsentlige lugtgener hos naboer, som ikke kunne forudses på baggrund af lugtgenekriterierne, skal der være mulighed for at løse problemet, og der er stillet vilkår herom.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om at holde god staldhygiejne i tilfælde af væsentlige lugtgener.

7.2 Støj og rystelser

Beskrivelse

Støjkilder og driftsperioder

Vedvarende støjkilder

Løsdriftstaldene til kvier har naturlig ventilation, og der er derfor ikke støj fra ventilation fra kostalde.

Periodiske støjkilder

Støj vil kunne forekomme ved blanding af foder, ved valsning af korn, ved pumpning af gylle samt ved transport til og fra ejendommen.

Der kan forekomme maskinstøj i forbindelse med blanding af foder og valsning af korn, som sker ved plansiloanlægget vest og syd for kviestalde. Foder blandes hver dag på pladsen ved plansiloen, og dette tager ca. 3 time.

Gyllepumperne er placeret i stor afstand til naboer. Disse forventes derfor ikke at give støjgener uden for ejendommen. I ansøgt drift forventes støjniveauet og -mængde fra gyllepumpning være stort set uændret, da der kun sker en mindre udvidelse i eksisterende stald.

Der kan forekomme maskinstøj i forbindelse med udkørsel af gylle og ved markdriften. Og i perioden ved høst forekommer ligeledes maskinstøj i forbindelse med høst og transport af halm og grovfoder til ejendommen.

Gyllen udbringes hovedsagelig i planternes vækstsæson i perioden fra februar til ultimo maj samt i august og september måned. Udbringningen forventes at tage sammenlagt 4 dage fordelt over året.

Der leveres p.t. gylle til biogas. Gyllen afhentes 3 gange ugentligt.

Markarbejde foregår i vækstsæsonen fra februar til november.

Ensilering/slæt af græs, foregår i maj, i juni samt i september/oktober. Majs ensileres i perioden september – november. Halm og korn køres ind i perioden juli til september. Alt markarbejdet er meget afhængigt af vejrforhold, herunder specielt regn.

I ansøgt drift forventes støjniveauet og -mængde fra gylleudbringning og markarbejde at være stort set uændret, da dyrkningsarealet omkring Lærkeshøj er uændret, og mængden af gylle kun øges med udvidelsen i eksisterende stald.

Der forekommer en del andre transportere i forbindelse med produktionen, herunder dyrlægebesøg, inseminør og transport af kvier til og fra Lærkeshøj. Disse forventes ikke at stige væsentligt i ansøgt drift. Der forventes ikke stigning i foderleveringer i ansøgt drift, i stedet forventes det at der leveres større mængder pr. gang.

Driftsperiode for støjkilder (se også foregående afsnit)

Foderblanding vil ske i dagtimerne.

Valsning af korn vil ske i dagtimerne.

Tiltag mod støjkilder

Udfodring vil foregå inde i staldene, og derfor vil støjen blive begrænset af dette.

Transporter til og fra Lærkeshøj vil for en stor dels vedkommende foregå inden for normal arbejdstid for ikke at være til gene for gårdens beboere og omverdenen.

I travle så- og høstperioder vil der foregå kørsel i store dele af døgnet, hvilket sker for at få udført så meget af markarbejdet som muligt, mens vejret er optimalt. Det betyder længere, men færre dage med støj fra markarbejdet.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune forudsætter, at anlægget på Lærkeshøj overholder Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser. Støjvilkårene omfatter al støj fra landbrugsdrift på ejendommens bygningsparcel, men ikke støj fra f.eks. markdriften.

Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende og forbipasserende. Der vil dog kunne forekomme støj fra transport. Trafikken til og fra Lærkeshøj går Hjortevej, og forekommer primært inden for normal arbejdstid.

Der er ikke foretaget støjberegninger, idet de nærmeste nabobeboelser ligger så langt fra ejendommen, at der ikke vurderes at kunne opstå væsentlige støjgener, når de stillede vilkår overholdes.

Produktionen forventes ikke at give anledning til rystelser, som kan være til gene for omgivelserne.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. støjgrænser og eventuel måling af støjniveauet. Der er ikke stillet vilkår vedr. rystelser.

7.3 Støv

Beskrivelse

Støvemission – eksterne gener

Støv kan forekomme i forbindelse med strøning med halm, ved færdsel på grusveje i forbindelse med markarbejde om foråret, og i forbindelse med høstarbejde - især i tørre perioder, hvor jorden kan støve.

Støv kan opstå på Lærkeshøjs privatvej ifm høst af græs og majs, og ved tilkørsel af halm og foder til ejendommen, og ved afhentning af dyr og gylle, hvis vejret er meget tørt. Da privatvejen ikke er en fælles privatvej, og der derfor ikke er nabobeboelser langs privatvejen, vurderes det, at støv fra kørsel på Lærkeshøjs privatvej kun i minimal grad kan genere naboer og forbipasserende på landvejen.

Der vil derfor ikke forekomme væsentlige støvgener for naboer eller forbipasserende ved levering af halm og foder, eller afhentning af dyr og gylle.

Pga. afstand til nærmeste nabo og offentlig vej, vurderes støv ikke at være til væsentlig gene for naboer og forbipasserende.

Støvemission – interne gener

På Lærkeshøj er de interne støvgener minimale. Staldene er naturligt ventilerede. Det vurderes derfor, at luftcirkulationen og staldenes størrelse og rumfang gør, at staldluften ikke giver støvgener for ejer og personale.

Foderet blandes i mikservogn og har en fugtighed, som gør, at det er støvfrit.

Halm til strøelse kan støve, men vil ikke give gener udenfor bedriften. Produktionsarealet med dybstrøelse er meget begrænset på Lærkeshøj, og udgør 1 % af det samlede produktionsareal.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlig støvudvikling i forbindelse med produktionen. Egentlig risiko for støvgener i forbindelse med produktionen vurderes kun at forekomme ved kørsel omkring ejendommens bygninger i tørre perioder, og det vurderes således generelt, at støv kun vil give anledning til meget lokal støvudvikling.

Der stilles dog et vilkår om støvgener, så alle aktiviteter på ejendommen herunder transport kan planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. støvgener.

7.4 Lys

Beskrivelse

På kviestald (tidl.kostald) er der facade lys/orienteringslys på den sydlige gavl. På maskinladen er der orienteringslys på både den sydlige og den nordlige gavl. Der er ikke udendørs lys på kviestald II (tidl. halmlade). Det udendørs orienteringslys bruges især i de mørke vinter måneder, og styres af sensor.

Lyset inde i kviestaldene er styret af en luxmåler, således lyset slukker automatisk, når det naturlige dagslys er tilstrækkeligt.

Der er sensorer til lystænding ved de stalde, hvor der sker afhentning af dyr.

Der er opsat udendørs belysning i form af spots.

Mængden af lys fra Lærkeshøj øges ikke i ansøgt drift, da udvidelsen sker i eksisterende bygninger. Placering af udendørs belysning kan ses på beredskabskort.

Lærkeshøj ligger med ca. 175 m's afstand til nærmeste offentlige vej (Hjortevej). Der er ca. 150 m fra kviestald til nærmeste nabo mod øst. Der er ikke naboer i umiddelbar nærhed nord, vest og syd for Lærkeshøj.

Da Lærkeshøj ligger højt i terrænet, vil lys i kviestald kunne ses fra Stadvadsvej. Men da afstanden er stor, vil det ikke være til gene for forbipasserende. Det samme vil gælde for forbipasserende på Hjortevej.

Nærmeste naboer mod øst vil kunne se lys fra kviestalde i de mørke måneder, hvor der tændes lys i forbindelse med opsyn og pasning af kvierne. Det vurderes p.g.a afstanden ikke at være til væsentlig gene.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at den beskrevne anvendelse af lys i og omkring staldene ikke vil medføre gener for omkringboende eller forbipasserende pga. afstanden. For at sikre, at eventuelle gener for omkringboende begrænses, stilles der dog vilkår vedrørende lysgener.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. lys.

7.5 Fluer og skadedyr

På en kvægejendom kan især mus og rotter i vinterhalvåret, og fluer i sommerhalvåret give problemer.

Problemer med både fluer og gnavere forebygges ved at opretholde en høj grad af renlighed og orden. Der holdes rent og ryddeligt omkring anlæggene. Foder og husdyrgødningsrester fjernes og lægges på møddingsplads. Gulve og gangarealer holdes rengjorte. Tom emballage og andet affald bortskaffes jævnlige.

Der er kun et lille areal med dybstrøelse på Lærkeshøj, og derfor vil opformering af fluer i dybstrøelsesmåten også være minimal.

Ejendommen får med jævne mellemrum besøg af regionskommunens rottefænger, som sørger for, at der bliver foretaget de nødvendige tiltag for at holde rotter væk. Det vil sige, at der bliver lagt gift i rottekasser omkring bygninger og ensilagesiloer i det omfang, det er nødvendigt.

De generelle retningslinjer for bekæmpelse af skadedyr i henhold til statens skadedyrsbekæmpelse følges.

På bedriften opbevares dokumentation for skadedyrsbekæmpelse.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for, hvorledes forekomst af fluer og rotter m.m. vil blive forebygget og eventuelt bekæmpet, således at gener heraf undgås. Endvidere er det kommunens vurdering, at følges vilkårene i denne tilladelse, burde der ikke opstå væsentlige fluegener eller problemer med rotter. For at sikre at eventuelle gener for omkringboende begrænses, stilles der dog vilkår vedrørende skadedyrsbekæmpelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. fluebekæmpelse og rottesikring.

7.6 Transport

Beskrivelse

Intern transport

Ved nuværende og kommende drift af ejendommen vil der være intern transport af foder fra ensilagesiloer og siloer til staldene. Der bliver således dagligt ved foderlagrene blandet og derpå transporteret foder til ejendommens dyr.

Endvidere transporteres halm og dyr til staldene. Udfodring og strøning vil foregå inde i staldene. Dyr vil blive læsset af og på for enden af staldene.

Desuden vil der være intern transport i forbindelse med udbringning af husdyrgødning til de omkringliggende marker. Der forventes en minimal stigning i den interne transport i ansøgt drift, idet produktionsarealet udvides med et mindre areal.

Ekstern transport

Den eksterne transport består af levering af foder og diesel til ejendommen og dyr mellem Borndal og Lærkeshøj samt dyr til destruktion mm. Den beskrevne transport vil primært foregå inden for normal arbejdstid, men i høstperioder kan der forekomme hjemkørsel af korn, grovfoder m.v. om aftenen.

Hovedadgangsvejen til Lærkeshøj er fra Hjortevej. Hjortevej er en mindre offentlig vej, som ikke er hovedfærdselsåre, og Lærkeshøj passeres af forholdsvis få bilister.

Opgørelse af transporter før og efter udvidelsen på Lærkeshøj kan ses i Tabel 13.

Tabel 10. Oversigt over forventede transporter med tunge køretøjer til og fra Lærkeshøj i nudrift og ansøgt drift.

Tabel 10. Transport til og fra Lærkeshøj. Tallene bygger på bedste skøn

Antal transporter pr år	Nudrift	Ansøgt drift
Dyr til ejendommen	Ca. 26 (hver 14. dag)	Ca. 33
Dyr fra ejendommen	Ca. 26	Ca. 33
Døde dyr	Ca. 15	Ca. 17
Indkøbt foder og korn	Ca. 13	Ca. 13
Ensilering	Ca. 450	Ca. 500
Halm	Ca. 20	Ca. 25
Dieselolie	Ca. 3	Ca. 3
Handelsgødning	Ca. 2	Ca. 2
Gylle	Ca. 130	Ca. 150
Dybstrøelse	Ca. 4	Ca. 4
Bornholms Bioenergi (biogasanlæg)	Ca. 155	Ca. 155
Diverse (dyrlæge, inseminør, mv)	Ca. 50	Ca. 50

Bemærkninger til tabel:

Dyr til og fra ejendommen:

Der vil ca. to gange om måneden blive transporteret kvier imellem Lærkeshøj og Borndal. Dyr fra ejendommen afhentes mellem kl. 06 og 22.

Døde dyr: Der afhentes døde dyr efter behov - normalt mellem kl. 6 og 12.

Foder til ejendommen: Der bliver kørt foder til ejendommen jævnt fordelt over året. I forbindelse med kornhøst er der en øget transportaktivitet.

Halm: I høst vil der i forbindelse med halmbjærgning være dage med stor aktivitet.

Olie: Der køres ca. 3 gange årligt.

Handelsgødning og kemikalier: Handelsgødning transporteres til Lærkeshøj ca. 2 x årligt. Vil blive kørt til ejendommen i en mængde som er beregnet til brug på ejendommen.

Husdyrgødning:

Dybstrøelse spredes med møgspreader fra stald eller markstak.

Kvæggylle udbringes fra Lærkeshøj til de omkringliggende marker.

Til ca. 40% af gyllen, benyttes en gyllevogn med en kapacitet på ca. 25 tons/læs. Til ca. 60 % af gyllen benyttes lastbil med en kapacitet på 38 m³. Transport af gylle til biogasanlæg sker med lastbil..

Transport af husdyrgødning foretages så vidt muligt inden for normal arbejdstid, men der vil ved behov (i højsæsonen) blive kørt på alle tider af døgnet for at forkorte udbringningsperioden til et minimum.

Gyllen udbringes primært i perioden 1. februar til 1. oktober.

Transport af husdyrgødning i gyllevogn foregår for langt hovedparten uden om tættere bebygget område. Kun en begrænset del vil blive transporteret gennem den østlige ende af Årsballe til Borndals udbringningsarealer.

Færdsel til Bornholms Bioenergi i Åkirkeby kan komme igennem Årsballe. Transporterne planlægges og udføres af Bornholms Bioenergi, og ansøger har ikke indflydelse på dette.

Kommunens vurdering

Det er kommunens vurdering, at ind- og udkørsel til husdyrbruget til og fra Lærkeshøj, som sker ad egen privatvej og primært inden for normal arbejdstid, kan ske uden at give anledning til gener for omkringboende. Selve belastningen af det lokale vejnet reguleres af den relevante vejlovgivning, mens færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. Der er ikke stillet vilkår i forhold til transport.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. transport.

8 AMMONIAKTAB OG NATURPÅVIRKNING

I dette afsnit beskrives ammoniakemissionen fra husdyrbruget og opfyldelsen af BAT-krav, og det vurderes, i hvor høj grad ammoniakemissionen påvirker beskyttet natur og sårbare arter.

8.1 Ammoniakemission og BAT-krav

Beskrivelse

I ansøgningskemaet er der foretaget beregninger af ammoniakemissionen fra staldanlæg og lagre i nudrift/8-årsdrift og ansøgt drift. For hvert staldafsnit er ammoniakemissionen beregnet ved at gange størrelsen af produktionsarealet med emissionsfaktoren for den pågældende dyretype og staldsystem. Tilsvarende beregnes emissionen fra gylleopbevaring ved at gange det ansøgte overfladeareal for gyllebeholdere med en emissionsfaktor for typen af gødning.

I de stalde, hvor der er ansøgt om flexproduktion af kvæg, beregnes ammoniakemissionen med en emissionsfaktor for den dyretype og det staldsystem med højest ammoniakudledning.

Tabel 11. Opgørelse af ammoniakemissionen fra kvægproduktionen på Lærkeshøj for nudrift, 8 årsdrift og ansøgt drift

Ammoniakemission fra husdyranlægget (kg NH ₃ -N/år)				
Drift	Staldafsnit	Lagre	I alt	Meremission efter udvidelse
Ansøgt drift	2.117,9	302,5	2.420,4	+ 270,2 (nudrift) + 626,7 (8-års drift)
Nudrift	1.847,7	302,5	2.150,2	-
8-års drift	1.401,2	392,5	17.93,7	-

BAT-krav

Husdyrbrug med en emission på over 750 kg NH₃-N pr. år skal reducere ammoniakemissionen til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

Den maksimale emission ved anvendelse af BAT beregnes for hvert staldafsnit for sig ud fra de enkelte produktionsarealers størrelse i m² og emissionsfaktoren for den pågældende dyretype og staldsystemtype. Der sondres mellem nye (og renoverede) stalde, hvor kravet beregnes ud fra ét sæt emissionsfaktorer, og eksisterende stalde, hvor kravet beregnes ud fra et andet sæt faktorer eller ud fra vilkår i tidligere godkendelser om eksisterende teknologi.

I ansøgningskemaet for Lærkeshøj er BAT-kravet for staldene beregnet ud fra, at de er eksisterende staldafsnit, hvor BAT-krav er fastsat i tidligere afgørelse.

Ved flexproduktion fastlægges BAT-kravet ud fra den dyretype og det staldsystem med højest ammoniakudledning.

Der er ikke et selvstændigt BAT-krav for gødningsopbevaringsanlæg. I beregningen af BAT-kravet for husdyrbruget indgår opbevaringsanlæg således med en emission svarende til den beregnede reelle emission.

Samlet BAT-krav inkl. krav til gødningslagre er opgjort i tabel 11.

Tabel 12. BAT-krav for ansøgt drift

Staldafsnit	Dyretype Staldsystem/gødningstype	Forudsætning	Produktionsareal (m ²)	BAT- krav/m ² (kg NH ₃ - N)	BAT- krav (kg NH ₃ -N)
Kviestald I (tidl. kostald)	Alle kvæg(flexgruppe) Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	Eksisterende staldafsnit	1672	0,89	1.488,1
	Alle kvæg(flexgruppe) Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit	24	0,84	20,2
Kviestald II (tidl. halmlade)	Alle kvæg (flexgruppe) Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	Eksisterende staldafsnit	318	0,89	283,0
	Alle kvæg (flexgruppe) Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	Nyt staldafsnit	367	0,89	326,6
I alt					2.117,9
Eksisterende gylle- beholder 4000 m ³	Flydende gødning	Eksisterende gødningsop- bevaringsanlæg	756		302,5
Regn- og spilde- vandsbeholder	Ensilagesaft og restvand	-	-	-	-
I alt					302,5
SUM i alt					2.420,4

BAT-krav beregnet til 2.420 kg NH₃-N pr. år, mens den beregnede faktiske emission på 2.420 kg NH₃-N pr. år. Gulvtypen i "Kviestald I tidl. Kostald" og "Kviestald II tidl. Halmlade", hvorfra hovedparten af ammoniakemissionen foregår, er fast drænet gulv med skraber og ajlerille. Gulvet er at regne som BAT. I de øvrige stalde er der dybstrøelse, hvilket tilgodeser dyrenes velfærd, når de er unge, drægtige, eller skal aflastes af andre grunde.

Kommunens vurdering

Idet der er tale om et husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr år, skal emissionen reduceres til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

BAT-krav for de eksisterende stalde er fastsat i tidligere godkendelser.

Den ansøgte produktion medfører en uændret emission i forhold til det beregnede BAT-krav. Det ansøgte husdyrbrug overholder således det vejledende BAT-niveau.

Vilkår

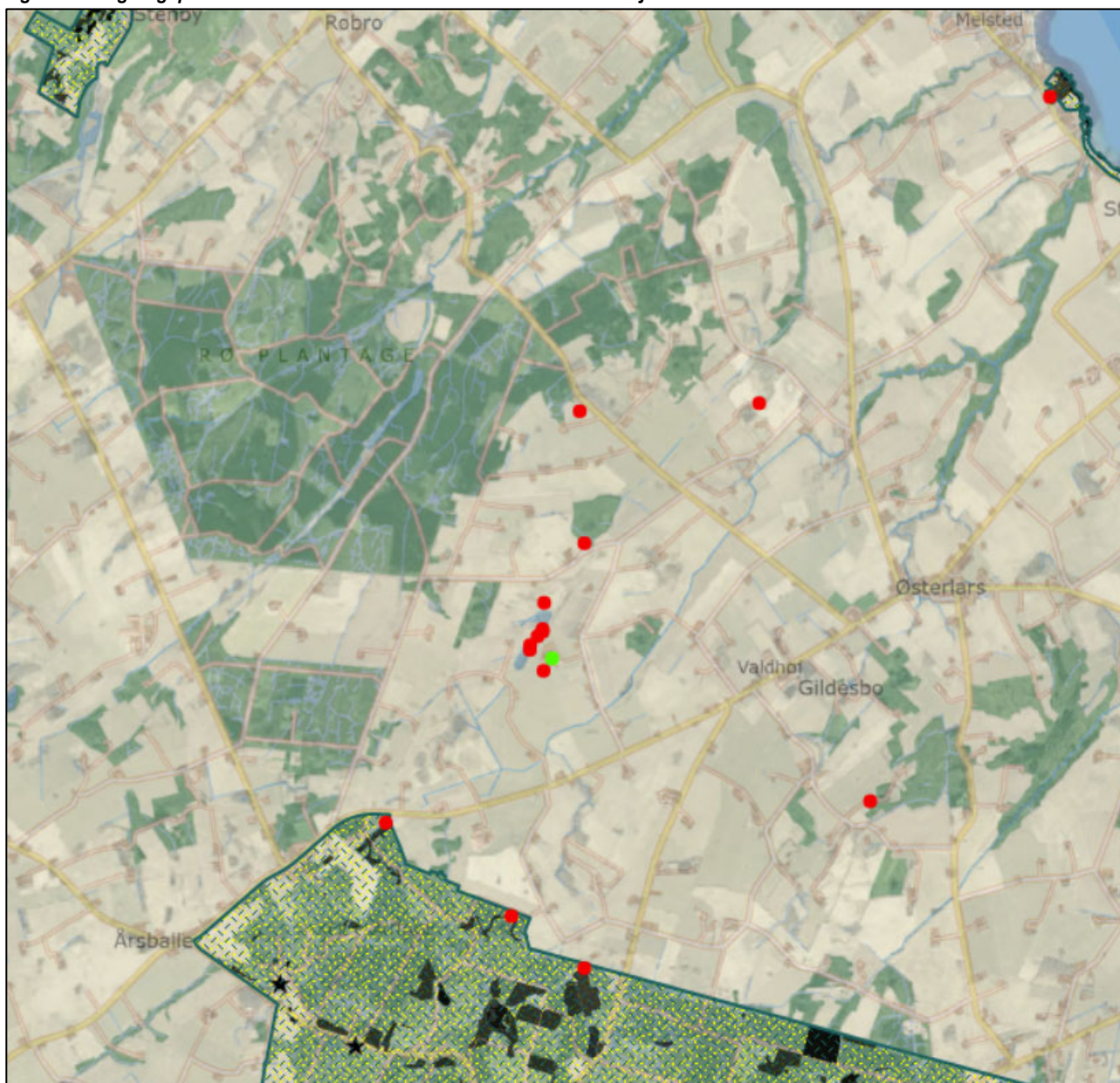
På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. ammoniak omkring, at kostalde med produktionsareal på m² skal være indrette med fast drænet gulv med skraber og ajlerille.

8.2 Ammoniakdeposition til naturområder

Beskrivelse

Ammoniakemissionen fra den ansøgte produktion på Lærkeshøj bevirker, at omkringliggende arealer vil blive påvirket med nedfald af ammoniak. I ansøgningssystemet er der foretaget beregning af denne ammoniakdeposition til beskyttede naturområder og potentielt ammoniakfølsomme skove samt beskyttede søer i området. Beliggenheden af beregningspunkterne tættest på anlægget fremgår af kortet på figur 8.

Figur 8. Beregningspunkter for ammoniak i området nærmest Lærkeshøj.

Resultatet af beregningen af ammoniakdeposition i de angivne punkter i ansøgt drift kan ses i tabel 13.

Tabellen viser de beregnede værdier for den totale ammoniakdeposition fra husdyrbrugets stalde og lagre, og for merdepositionen, der er den ekstra ammoniakdeposition, som den ansøgte produktion forårsager i forhold til henholdsvis nudrift og driften 8 år før ansøgningstidspunktet (8-års-driften).

Tabel 83. Beregningspunkter for ammoniak i området omkring Lærkeshøj.

Naturtyper	Målepunkt	Totaldeposition (kg NH ₃ -N/år)	Merdeposition Nudrift (kg NH ₃ -N/år)	Merdeposition 8-års drift (kg NH ₃ -N/år)
Kategori 1-natur	Natura 2000-område N186 Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne	0,0	0,0	0,0
	Natura 2000-område N213 Randkløve Skår	0,0	0,0	0,0
Kategori 2-natur	Overdrev SØ for Lærkeshøj	0,0	0,0	0,0
	Overdrev II N for Lærkeshøj	0,0	0,0	0,0
	Overdrev N for Lærkeshøj	0,0	0,0	0,0
Kategori 3-natur	Gl. skov	0,1	0,0	0,0
	Overdrev Ø for Lærkeshøj	0,6	0,1	0,2
	Overdrev N for Lærkesø	0,3	0,0	0,1
	Overdrev v Lærkesø	1,1	0,2	0,4
	Mose III v Lærkesø	1,4	0,2	0,5
	Mose II v/ Lærkesø	1,9	0,3	0,6
	Mose v/ Lærkesø	2,1	0,3	0,6
Anden natur	Sø ved ensilagesiloer	1,5	0,2	0,2
	Lærkesø nord	0,8	0,1	0,3
	Lærkesø syd	1,8	0,3	0,6

Alle beregnings punkter kan ses i bilag

Kommunens vurdering

De ammoniakfølsomme naturområder opdeles i kategori 1-natur, kategori 2-natur og kategori 3-natur. Beskyttelsesniveauet for kategori 1-natur og kategori 2-natur omfatter en forbudszone på 10 m, hvor der ikke må etableres, udvides eller foretages ændringer af stalde eller gødningsopbevaringsanlæg, samt krav til den tilladte totaldeposition. Beskyttelsesniveauet for kategori 3-natur kan efter en konkret vurdering være et krav om en maksimal merdeposition. Kravene er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og er gengivet i boksen nedenfor.

Totaldepositionen er den ammoniakdeposition, som stammer fra husdyrbrugets stalde og lagre - både fra den eksisterende og den ansøgte drift. Merdepositionen er den ekstra ammoniakdeposition, som den ansøgte drift forårsager. Merdepositionen skal beregnes ud fra alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden 2007 (8-års driften).

Kategorisering og beskyttelsesniveau for naturtyper

Kategori 1-natur

Ammoniakfølsomme naturtyper i Natura 2000-områder, hvor et enkelt husdyrbrug maksimalt må totalbelaste med 0,2-0,7 kg N/ha/år afhængigt af beliggenheden af andre husdyrbrug i nærheden*.

Kategori 2-natur

Nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder: højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha. Et husdyrbrug må totalbelaste med maksimalt 1,0 kg N/ha/år.

Kategori 3-natur

Anden ammoniakfølsom natur (moser samt mindre heder og overdrev) og ammoniakfølsomme skove. Ved disse naturtyper kan kommunen ud fra en konkret vurdering stille krav om en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

**0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug; 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug og 0,7 kg N/ha/år ved 0 husdyrbrug.*

Kategori 1-natur

Der er ca. 1,7 km fra Lærkeshøjs staldanlæg til nærmeste kategori 1 habitatnatur i Natura-2000 område N186 "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne" syd for Lærkeshøj.

Depositionen fra Lærkeshøj til området er beregnet til 0,0 kg N/ha/år i totaldeposition. Det fastsatte krav til maksimal deposition af ammoniak er derfor overholdt.

Kategori 2-natur

Kravet til maksimal totaldeposition til kategori 2-natur er 1 kg N/ha/år. Nærmeste kategori 2-naturareal er et overdrev ved Brommevej, ca. 2,1 km nord for Lærkeshøjs bygninger, hvortil der beregnes en totaldeposition fra Lærkeshøj på 0,0 kg N/ha/år. Idet produktionen på Lærkeshøj således påvirker kategori 2-naturarealer med en totaldeposition under 1 kg N/ha/år, er det fastsatte krav til maksimal deposition af ammoniak til kategori 2-natur derfor overholdt.

Kategori 3-natur

For kategori 3-naturtyper skal kommunen foretage en konkret vurdering og kan på den baggrund i særlige tilfælde fastsætte vilkår med henblik på opfyldelse af krav om maksimal merdeposition af ammoniak. Ved særlige tilfælde forstås en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Kravet må dog ikke være under en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

Nærmeste kategori 3-overdrev, som ikke er kategori 2-natur, er to overdrev ved Lærkesø, som er beliggende ca. 150-420 m vest og nordvest for bygningerne. Disse påvirkes af en merdeposition på 0,0-0,4 kg N pr ha pr år.

Nærmeste kategori 3-mose er en mose ved Lærkesø beliggende ca. 120-215 m vest for bygningerne. De arealer påvirkes med en merdeposition fra Lærkeshøj på henholdsvis 0,2 – 0,6 kg N/ha/år.

Nærmeste kategori 3-skov ligger nord for Lærkeshøj ved Egeskovvej, ca. 870 m nordøst for bygningerne. Den beregnede merdeposition til nærmeste punkt på denne skov er 0,0 kg N/ha/år.

Merdepositioner på mindre end 1 kg N/ha/år vurderes ikke at medføre en væsentlig påvirkning af naturområdet, mens kommunen ved merdepositioner på over 1 kg N/ha/år skal foretage en konkret vurdering.

Ingen kategori 3-naturområder påvirkes med en merdeposition på mere end 1 kg N/ha/år fra produktionen på Lærkeshøj, og der skal derfor ikke foretages yderligere vurdering eller stilles vilkår.

Anden natur

Søer: Lærkesø ligger ca. 100-230 m fra Lærkeshøj, og modtager mellem 0,1 og 0,6 kg N/ha/år i merdeposition, og 0,8-1,8 kg N/ha/år i totaldeposition.

Der er en lille sø ved ensilagesiloerne på Lærkeshøj, som ligger 19-120 m fra Lærkeshøjs anlæg. Den modtager mellem 0,3 og 0,4 kg N/ha/år i merdeposition, og 3,2 kg N/ha/år i totaldeposition

Merbidrag på under 1 kg N/ha/år vurderes generelt ikke at kunne medføre en væsentlig påvirkning af lokaliteten.

Der er ikke fastsat generelle tålegrænser for søer. I habitatdirektivet er søer inddelt i fem typer. Af disse er de fire næringsfattige søtyper med fastsatte tålegrænser på 5-10 kg N/ha/år, og den femte er næringsrige søer og vandhuller, som der ikke er fastsat tålegrænser for (naturtype 3150). Mange søer og vandhuller er eutrofieret som følge af næringstilførsel fra andre kilder end ammoniakdeposition, og naturtypen næringsrige søer og vandhuller omfatter de fleste danske småsøer og vandhuller.

Det er ansøgers vurdering, at idet der er tale om i forvejen næringsrige søer, vil det atmosfæriske kvælstofbidrag fra produktionen på Lærkeshøj ikke medføre en væsentlig ændring i lokaliteternes tilstand.

Påvirkning af Natura 2000-områder

Lærkeshøj er beliggende 1,7 km fra nærmeste Natura-2000 område N186 "Almindingen, Ølene og Paradisbak-kerne" syd for Lærkeshøj. Som det ses af tabel 13 er ammoniakpåvirkningen på Natura 2000-området beregnet til 0,0 kg N/ha/år.

Der vurderes ikke at være andre forhold ved den ansøgte produktion, som kan påvirke Natura 2000-området. Ansøger vurderer derfor samlet, at den ansøgte produktion ikke vil påvirke naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder.

Påvirkning af arter med særlige beskyttelseskrav (bilag IV-arter)

EU-landene har vedtaget fælles regler om at beskytte naturen. Habitatdirektivet forpligter medlemslandene til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter, som står på bilag IV. Beskyttelsen af arterne handler blandt andet om at sikre arterne mod at blive efterstræbt (jagt, indsamling, ødelæggelse af æg og yngel). Men medlemslandene skal også sikre, at arternes yngle- og rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges. Viden om arternes forekomst og udbredelse opdateres løbende, bl.a. gennem det nationale program for overvågning af vandmiljø og natur (NOVANA).

Det fremgår af habitatbekendtgørelsens § 10, at der ikke kan gives tilladelse, dispensation, godkendelse m.v., hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, i alle livsstadier.

Det fremgår af Miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold, at *"Kommunen skal derfor altid foretage en vurdering af, om der inden for 300 m fra punktkilden (inden for denne afstand kan en påvirkning henføres til punktkilden) ligger områder, som kan rumme bilag IV-arter (typisk vandhuller, moser eller solåbne græsarealer), og om der er registreret en forekomst af arten."*

Bornholms Regionskommune har fra egne data samt fra naturdata på Danmarks Miljøportal ikke kendskab til, at der er registreret bilag IV-arter indenfor 300 m fra Lærkeshøj.

Inden for 1000 meter af Lærkeshøj findes der flere søer. Disse områder kan potentielt være levesteder for Bilag IV-arter. Ifølge Naturdata (www.arealinfo.dk) er der i 1997 til 1999 registreret "løvfrø" i søen ca. 400 m nordvest for Lærkeshøj.

Kommunen har kendskab til, at der er kan forekomme bilag IV-arten "løvfrø" i 4 øvrige, og dermed kan disse søer kan potentielt udgøre levesteder for bilag IV-arter som padder.

Kommunen har ikke kendskab til forekomst af andre bilag IV-arter eller andre særligt beskyttede arter i området omkring Lærkeshøj. Andre arter omfattet af bilag IV såsom padder, markfirben og flagermus kan dog have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealerne i området omkring anlæg og udbringningsarealer, herunder søer og skove i området.

I ansøgningssystemet er der beregnet ammoniakdeposition til de potentielle levesteder for bilag IV-arter, dvs. søerne beliggende inden for 1000 m af Lærkeshøj. Til søerne er der beregnet merdeposition på 0,1-0,6 kg N/ha/år, se bilag 2.

Der er ikke fastsat generelle tålegrænser for søer. I habitatdirektivet er søer inddelt i fem typer. Af disse er de fire næringsfattige søtyper med fastsatte tålegrænser på 5-10 kg N/ha/år, og den femte er næringsrige søer og vandhuller, som der ikke er fastsat tålegrænser for (naturtype 3150). Mange søer og vandhuller er eutrofierte som følge af næringstilførsel fra andre kilder end ammoniakdeposition, og naturtypen næringsrige søer og vandhuller omfatter de fleste danske småsøer og vandhuller.

Det er Bornholms Regionskommunes vurdering, at søerne ved Lærkeshøj i forvejen er næringsrige, og at det atmosfæriske kvælstofbidrag fra produktionen på Lærkeshøj ikke vil medføre en væsentlig ændring i lokaliteternes tilstand, og at der på den baggrund ikke er behov for at stille skærpede vilkår.

På ovenstående baggrund vurderer Bornholms Regionskommune samlet set, at bilag IV-arter og deres yngle- og rasteområder ikke trues af den ansøgte udvidelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. ammoniakdeposition til naturarealer.

9 MULIGE DRIFTSFORSTYRRELSER OG UHELD

I dette afsnit beskrives mulige uheld, der kan føre til væsentlig forøget forurening af luft, jord, overflade- og grundvand samt skade på mennesker, dyr og planter i forhold til normal drift. Desuden beskrives foranstaltninger til begrænsning af risici.

Beskrivelse

De mulige risici på Lærkeshøj centrerer sig om forurening af grund- eller overfladevand med gylle, pesticider, rengøringsmidler, veterinærmedicin, olie/diesel eller ensilagesaft. Der er risiko for udslip af gylle i forbindelse med pumpning af gylle til gylleholder og ved omlastning til gyllevogn. Derudover kan der ske udslip ved lækage ved påkørsel eller ved tæring af beholderen. Fra markstakke med fast gødning er der risiko for forurening af overfladevand med møddingssaft. Der er risiko for punktforurening med olie, pesticider, rengøringsmidler og veterinærmedicin.

Mulige uheld er beskrevet mere udførligt nedenfor:

Mulige uheld med pesticider: der er risiko for, at pesticider utilsigtet kan komme i overfladevand eller grundvand ved spild, lækage på sprøjte eller emballage, eller ved uheld ved transport.

Mulige uheld med gylleudslip: Der er risiko for udslip af gylle i forbindelse med pumpning af gylle til gylleholder eller ved omlastning til gyllevogn. F.eks. hvis pumpen utilsigtet fortsætter/starter med at pumpe gylle ved overpumpning og ved påfyldning af gyllevogn. Forebygges med opsyn og tekniske løsninger med automatisk stop af pumpning.

Ved færdselsuheld med gyllevogn kan der opstå lækage. Ligeledes kan der opstå lækage fra gyllebeholder, hvis gyllebeholderen bliver påkørt.

Endelig er der risiko for gylleudslip, hvis beholderen tæres eller af anden grund ikke er tæt.

Mulige uheld med dieselolie: Lækage på tank og/eller punktforurening hvor påfyldning finder sted.

Mulige uheld med rengøringsmidler: Der bruges stærke rengørings og desinfektionsmidler til rengøring af malkeanlæg og mælketank, som foregår automatisk. Det er derfor vigtigt at håndtere og tilslutte beholdere ed rengørings og desinfektionsmidler korrekt.

Mulige uheld med ensilagesaft: Ensilagesaft fra ensilage med mindre end 30% tørstof skal opsamles, så det ikke løber til dræn, vandløb eller søer.

Mulige uheld med veterinær medicin: Hvis den veterinære medicin håndteres lemfældigt, kan der ske et udslip til spildevand, gylle eller direkte til grund- eller overfladevand. Lærkeshøj har aftale om sundhedsrådgivningsaftale med dyrlæge. Risikoen for punktforurening er lille, fordi der er begrænset mængde medicin på Lærkeshøj. Forebyggelse sker ved at opbevare medicinen forsvarligt, og leverer evt. medicinrester til dyrlæge. Veterinærmedicin opbevares i staldkontoret på Lærkeshøj.

Minimering af risiko for uheld

Gylleudslip: forebygges ved opmærksomhed ved gyllepumpning, og ved udkørsel.

Forskrifter for 10 års beholderkontrol følges og eventuelle skader udbedres. Gyllebeholder tilses jævnligt i forbindelse med pumpning af gylle og kontrol af flydelag. Skulle der ske et udslip af gylle, er der lager af halm inden for kort afstand, og dette vil kunne bruges til at dæmme gyllen op. Der vil straks blive tilkaldt kloakservice til at suge gyllen op.

Gyllebeholder tilses dagligt.

Når gyllen køres ud, udvises agtpågivenhed i trafikken. Reflekser og lygter tjekkes og renholdes, så gyllevogn tydeligt kan ses, også efter mørkets frembrud.

Gyllebeholderen er placeret ved intern transportveje, hvor kørehastigheden er lav. Der vises agtpågivenhed ved kørsel på interne transportveje.

Ensilagesaft: Der er etableret ensilageplads (plansiloer) med fast bund, fald og afløb. Evt. ensilagesaft opsamles i separat beholder (tidl. ajlebeholder).

Markstakke: Hvis der bliver behov for at lave markstakke med ensilage, bliver disse placeret i god afstand til søer og vandløb. Endvidere bliver disse overdækket med plastik for at hindre regnvand i at skabe saftafløb.

Rengøringsmidler: Da der kun er opdræt på Lærkeshøj p.t., bliver der ikke opbevaret stærke midler til rengøring af malkeanlæg.

Veterinærmedicin: Lærkeshøj har sundhedsrådgivningsaftale. Medicin opbevares på staldkontor.

Olie: Olie håndteres kun, hvor der er støbt gulv.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Gylle: Ved lækage/overløb fra gylletank, etableres en barriere, så gyllen ikke løber mod beskyttede søer (Lærkesø mod vest), eller mod vandløb. Hvis der er risiko for, at gylle løber mod åbne grøfter eller søer, kan der etableres barriere med f.eks. bigballer af halm.

Ved udslip/overløb, hvor der er en sandsynlighed for akut forurening, kontaktes alarmcentralen (112). Alarmcentralen kontakter relevante medarbejdere i Regionskommunen.

Når gyllen overpumpes fra fortank til gyllebeholder, overvåges overpumpningen, og alle, som arbejder i stalden, ved, hvor afbryder til pumpen er placeret. Gylletankene er underlagt lovpligtig kontrol. Desuden kontrolleres gyllebeholderne hyppigt visuelt, og der føres logbog.

Sker der tilsivning af vejene ved gyllekørsel, bliver der skiltet med glatføreskilt, og der bliver ryddet op senest ved arbejdets ophør samme dag

Hvis det værste uheld skulle ske, og der opstår lækage fra gyllevognen enten på landevej eller i marken, stoppes evt. gylleafløb mod grøft, dræn og vandløb med f.eks. halmbigballer. Der anmeldes det til Bornholms Politi (114) som tager kontakt til Bornholms Brandvæsens indsatsleder, som kontakter kommunens Miljøafdeling, og yderligere tiltag aftales.

Lugtgener fra gyllespredning minimeres ved at sprede under bedst mulige forhold (lille vindhastighed og høj luftfugtighed)

Rengørings og desinfektionsmidler: Hvis der forekommer spild, opsamles det f.eks. med savsmuld eller kattegrus.

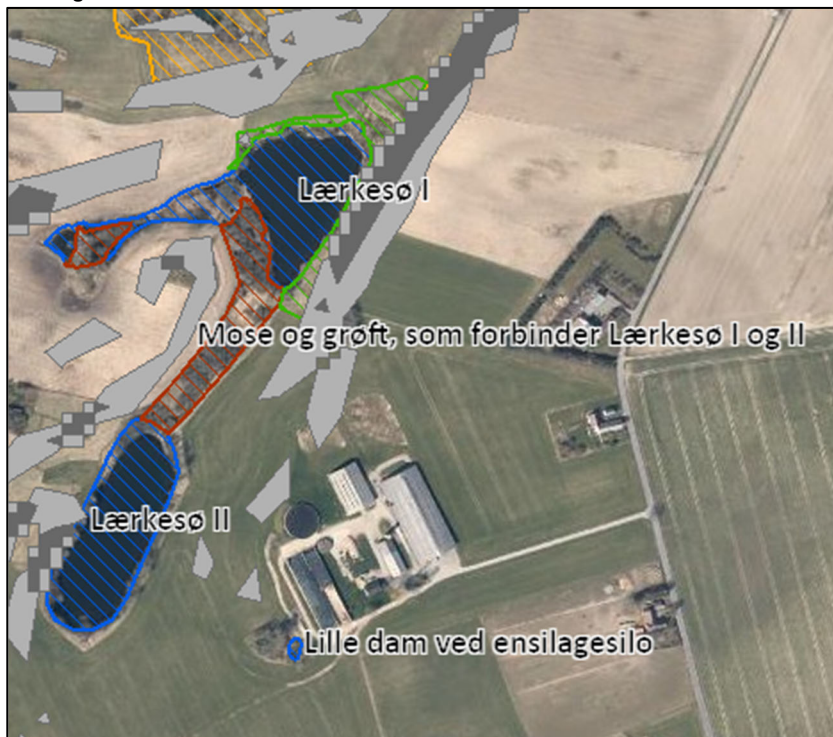
Ensilagesaft: Evt. ensilagesaft fra plansiloer opsamles i separat beholder (tidl. ajlebeholder). Hvis beholderen lækker eller der forekommer udslip på anden vis dæmmes op som tidligere beskrevet. Eventuelle markstakke overdækkes, og har altid min. 30 % tørstof i den høstede afgrøde. Der er ikke saftafløb ved 30% tørstof eller derover.

Medicin: Uheld med udslip af medicin forebygges ved ALTID at opbevare veterinærmedicin på kontoret på Lærkeshøj; også medicin, som er i brug. Desuden følges dyrlægens instruktioner, og brugsanvisningen på pakningen.

Generelt gælder, at ved akut forurening af olie, gylle eller spildevand, tilkaldes alarmcentralen på 112. Alarmcentralen tilkalder en miljømedarbejder fra Bornholms Regionskommune.

I stalden og på marken medbringes en mobiltelefon således at det er muligt at hurtigst at tilkalde hjælp ved held.

Fig. 9 Lærkeshøj og nærmeste søer/vandhuller. Gråskraveret område = terrænhældning over 6 grader.

Strømafbrudelse, generelt

Lovgivningen forlanger, at man kan redegøre for, hvordan dyrene beskyttes ved strømafbrudelse.

Det er vigtigt, at dyrene fortsat har adgang til foder og vand, og kan malkes.

Af hensyn til at opretholde god dyrevelfærd er det vigtigt, at køerne kan malkes, også i tilfælde af strømsvigt.

Alle gårde skal have et nødstrømsanlæg eller en skriftlig troværdig plan for, hvordan situationen håndteres i tilfælde af strømsvigt. Det anbefales, at generatoren afprøves regelmæssigt.

Kravet om troværdig plan opfyldes ved mindst et af følgende punkter og ved at udfylde skemaet "Nødstrøm".

1. Der er et stik til nødstrømsforsyning og en aftale om lån/leje af et nødstrømsanlæg, der kan tilsluttes indenfor 6 timer fra strømafbrudelsens start. Oplys hvor anlæg kan lånes.
2. Der forefindes en traktor/maskindreven vakuumpumpe med nødvendigt tilbehør.
3. Der er en skriftlig plan for effektiv håndtering af malkningen i tilfælde af strømsvigt.

Strømafbrudelse, Lærkeshøj

For Lærkeshøj gælder:

Vand: Der vil være vand også ved strømsvigt (vandværksvand).

Foder: Der fodres med mobil fuldfodervogn, som ikke er afhængig af strøm.

Malkning: P.t. er der kun opstaldet opdræt på Lærkeshøj, og der malkes derfor ikke.

Der er udarbejdet en beredskabsplan med beskrivelse af procedurer ved uheld. Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året.

Opbevaring af fast husdyrgødning

Området er allerede indarbejdet i husdyrbrugloven og indgår i beregninger vedrørende husdyrbrugets ammoniakemission og lugtemission i afsnittene "Gener fra husdyrbruget" og "Ammoniak og Naturpåvirkning", hvorfor dette ikke vil blive gennemgået yderligere i dette afsnit.

Opbevaring af gylle

Området er allerede indarbejdet i husdyrbrugloven og indgår i beregninger vedrørende husdyrbrugets ammoniakemission og lugtemission i afsnittene "Gener fra husdyrbruget" og "Ammoniak og Naturpåvirkning", hvorfor dette ikke vil blive gennemgået yderligere i dette afsnit.

Håndtering af husdyrgødning

Der er pt 1 gylletank på Lærkeshøj. Der udføres lovpligtig 10 års beholderkontrol, som senest er udført i 2019, og udføres igen i 2029. Der produceres meget lidt dybstrøelse på Lærkeshøj. Dybstrøelsen bruges som flydelag. Alternativt kan dybstrøelsen opbevares i markstak, som overdækkes. Placering af dybstrøelse flyttes hvert år, således at der mindst går 5 år imellem samme placering.

- Tanken tømmes ca. én gang årligt for inspektion og vedligeholdelse
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle
- Der er konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der senest 7 dage efter, at der er igen er gylle i tanken, er etableret flydelag
- Der føres logbog over flydelaget på gyllen, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene.
- Tanken er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på betydende utætheder

Udbringning af husdyrgødning

1. august 2017 overtog Landbrugs- og Fiskeristyrelsen regulering og kontrollen med udbringningsarealerne og vil dermed være dækket af generelle regler. Området er ikke omfattet af godkendelseskravet, og vil derfor ikke blive gennemgået yderligere.

Ifølge ansøger vil følgende dog blive praktiseret på bedriften:

- Husdyrgødning udbringes under hensyn til generelle regler, og foregår i videst muligt omfang efter godt landmandsskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv
- Gyllen nedfældes på græsmarker
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer
- Udkørsel af husdyrgødning sker – så vidt muligt - på dage med lav fordampning/regn.
- Nedpløjning/harvning af dybstrøelse umiddelbart efter udspreddning
- Udkørsel af fast og flydende husdyrgødning til afgrøder i god vækst og/eller afgrøder med en plante-højde, der reducerer fordampningen

Ud fra ovennævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere ammoniakemissionen og risikoen for forurening af jord og grundvand, vurderer Bornholms Regionskommune at BAT er overholdt i forhold til udbringning af husdyrgødning.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for mulige driftsforstyrrelser og uheld og foranstaltninger til begrænsning af risici.

Det vurderes i henhold til klagenævnspraksis, at husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for håndtering af bl.a. flydende husdyrgødning anses for tilstrækkelige til at imødegå forurening ved et eventuelt udslip, og derfor er der ikke stillet yderligere vilkår til at forebygge uheld m.v.

Bornholms Regionskommune vurderer, at der skal foreligge en beredskabsplan, som indeholder følgende:

- En plan over husdyrbruget med angivelse af drænsystemer og vandkilder/spildevandskilder
- Handlingsplaner for hvordan brand, utætte eller kollapsede gyllebeholdere, ukontrollerede afstrømninger fra møddinger og ensilagepladser samt olieudslip håndteres.
- Oplysninger om hvor udstyr til håndtering af forureningsulykker er placeret.

Vilkår

Der er stillet vilkår om udarbejdelse af en beredskabsplan, som indeholder handleplaner for blandt andet, hvordan brand, utætte eller kollapsede gyllebeholdere, ukontrollerede afstrømninger fra møddinger og ensilagepladser samt olieudslip håndteres. Beredskabsplanen ses i bilag 2.

10 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

I dette afsnit beskrives og vurderes, hvordan ansøger gennemfører eller planlægger at gennemføre egenkontrol og management. Desuden beskrives de dokumenter og registreringer, som ansøger skal præstere for at dokumentere, at vilkårene i miljøtilladelsen er overholdt.

Beskrivelse

Egenkontrol

Egenkontrol fortsættes som hidtil og i tråd med vilkårene stillet i den eksisterende miljøgodkendelse med tillæg.

- Der føres logbog over flydelag i gyllebeholder
- Der udarbejdes den lovpligtige gødningsplan
- Forbrug af vand, energi og råvarer opgøres årligt.
- Produktionsapparatet efterses i det daglige arbejde.
- Gyllepumpning overvåges
- Der er aftale om sundhedsrådgivning
- Der er 10 års kontrol på alle gyllebeholdere.
- Egenkontrollen "Kvalitetsprogrammet for gården" følges som mælkeleverende besætning
- Der gennemføres foderkontrol 6 gange årligt, og udarbejdes produktionskontrol-rapport af kvægrådgiver
- Daglige rutinetjek.
- Ensilageprøver udtages, og foderanalyse foretages på autoriseret laboratorium
- Foderplan laves af kvægbrugskonsulent

Dokumentation

På Lærkeshøj/Borndal opbevares:

- o Sprøjtjournal.
- o Gødningsplan.
- o Analyser af grovfoder.
- o Dokumentation for skadedyrsbekæmpelse.
- o Logbog for flydelag på gyllebeholder.

Desuden kan der i løbet af få dage fremskaffes:

- o Fakturaer på køb og salg af foder.
- o Oplysninger om sundhedsanmærkninger fra slagteri.

Husdyrbrugets ophør

Ved husdyrbrugets ophør tømmes stalde, foderlagre, gyllekanaler og -tanke. Der rengøres overalt, således at der ikke forefindes foder- og gødningsrester mv., der kan tiltrække skadedyr. Skadedyrsbekæmpelsen på ejendommen opretholdes. Alle forurenende dele på anlægget fjernes. Der foretages en vedligeholdelse af bygningerne for at undgå forfald, eller bygningerne nedrives.

Ved fjernelse af bygningerne vil byggeaffaldet blive sorteret og kørt til henholdsvis forbrænding, genbrug eller deponi.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at gennemførelse af den beskrevne egenkontrol samt overholdelse af de stillede vilkår vil medføre, at der løbende holdes øje med, at forudsætningerne for miljøtilladelsen overholdes, og at det er dokumenteret, således at kommunen ved tilsyn eller på efterspørgsel kan kontrollere dette.

Dokumentationen skal opbevares i mindst 5 år.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om, at alle vilkår skal være kendt af de ansatte samt om dokumentation for produktionsarealets størrelse, korrekt bortskaffelse af affald mv.

11 SAMLET VURDERING

Samlet set vurderer Bornholms Regionskommune, at når miljøtilladelsens vilkår overholdes, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Bornholms Regionskommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrgodkendelsesloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på habitatdirektivets bilag IV.

På baggrund af husdyrbrugets beliggenhed og de beskrevne ikke-væsentlige virkninger på det lokale miljø, vurderer Bornholms Regionskommune desuden, at det ansøgte ikke vil have grænseoverskridende virkninger.

12 BILAG

Bilagsoversigt:

1. Produktionsarealer ansøgt
2. Produktionsarealer nudrift
3. Produktionsarealer 8-årsdrift
4. Naturberegningpunkter for Lærkeshøj
5. Beredskabsplan
6. Modtagne hørings svar og kommunens bemærkninger

Bilag 1. Produktionsareal ansøgt drift

Bilag 2. Produktionsareal nudrift

Bilag 3. Produktionsareal 8 års drift

Bilag 4. Naturberegningpunkter for Lærkeshøj

Sø 11	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,0	0,0	0,0	∨
Sø 10	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,1	0,1	0,4	∨
Sø 9	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,0	0,0	0,1	∨
Sø 8	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,0	0,0	0,1	∨
Sø 7	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,0	0,0	0,0	∨
Udtørret sø 6	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,0	0,0	0,0	∨
Sø 5	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,0	0,0	0,0	∨
Udtørret Sø 4	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,0	0,0	0,0	∨
Sø 3	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,0	0,0	0,0	∨
Sø 2	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,0	0,0	0,1	∨
Sø 1	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,1	0,0	0,2	∨
Sø ved ensilagesiloer	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,2	0,2	1,5	∨
Lærkesø nord	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,3	0,1	0,8	∨
Lærkesø syd	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,6	0,3	1,8	∨
Overdrev v Melsted	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0	∨

Almindingen III	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0	▼
Almindingen II	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0	▼
Almindingen I	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0	▼
Overdrev SØ for Lærkeshøj	Kategori 2	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0	▼
Overdrev II N for Lærkeshøj	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0	▼
Overdrev N for Lærkeshøj	Kategori 2	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0	▼
Gl. skov	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,1	▼
Overdrev Ø for Lærkeshøj	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,2	0,1	0,6	▼
Overdrev N for Lærkesø	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,1	0,0	0,3	▼
Overdrev v Lærkesø	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,4	0,2	1,1	▼
Mose III v Lærkesø	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,5	0,2	1,4	▼
Mose II v/ Lærkesø	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,6	0,3	1,9	▼
Mose v/ Lærkesø	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,6	0,3	2,1	▼

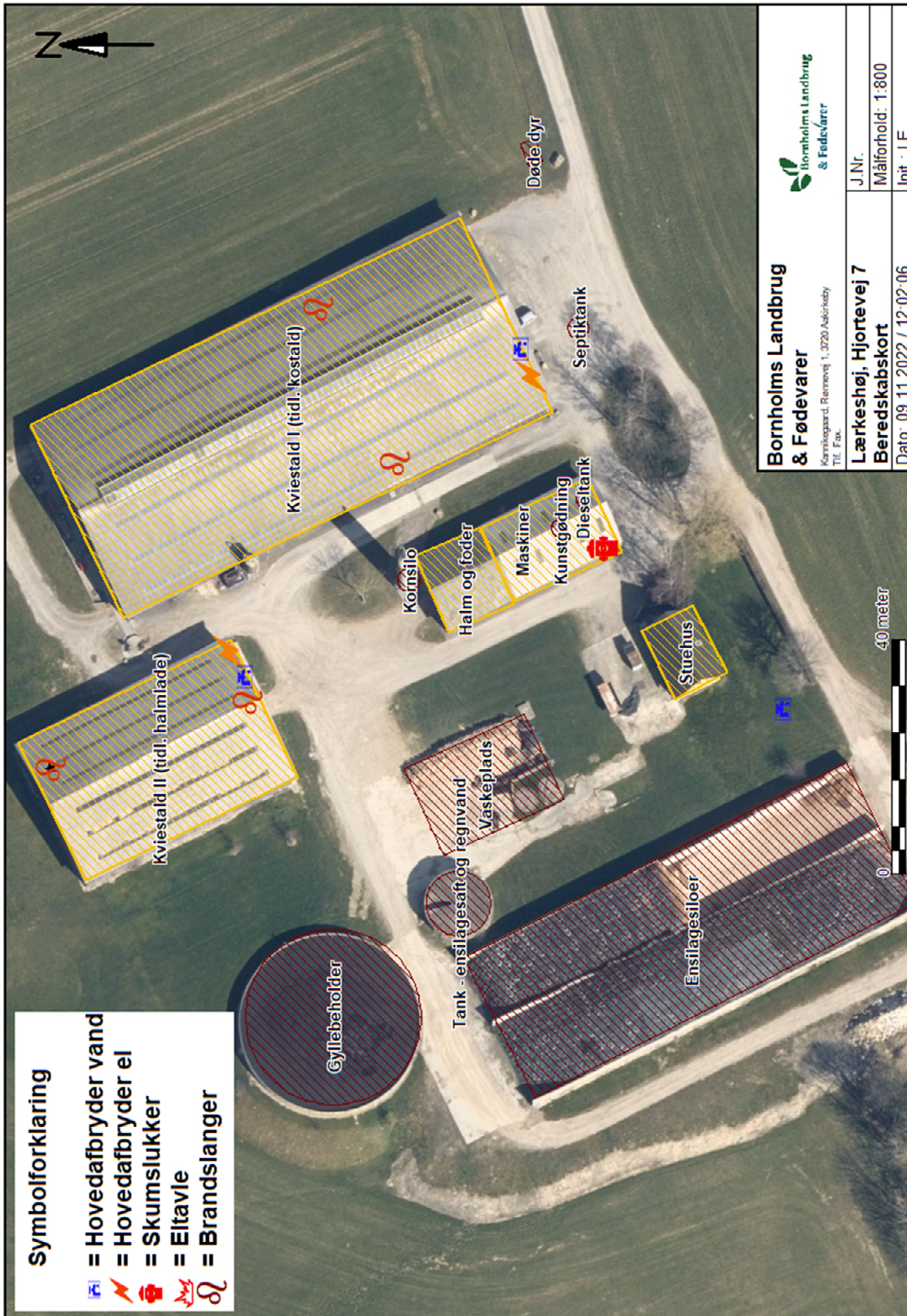
Bilag 5. Beredskabsplan for Lærkeshøj

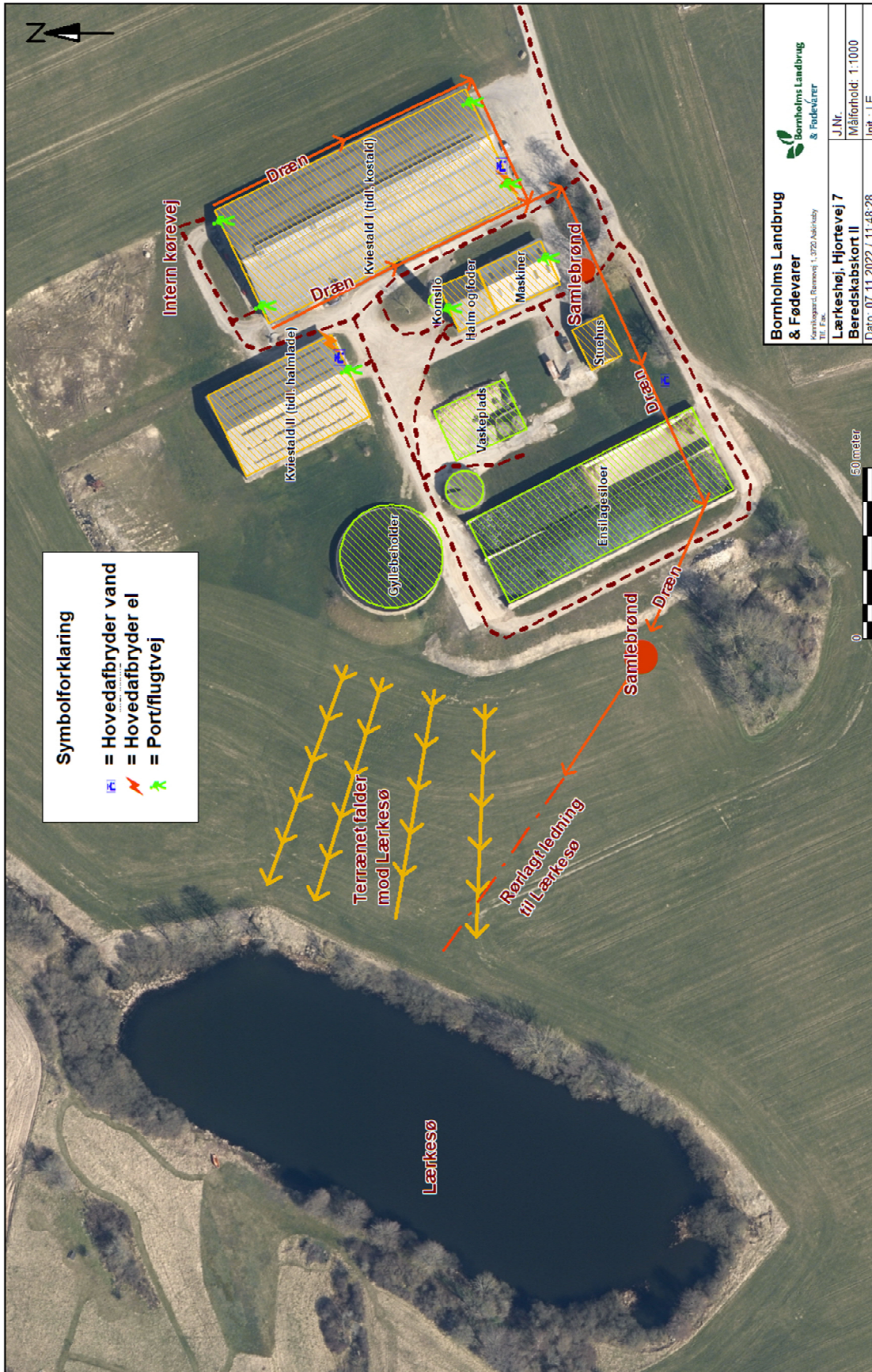
Beredskabsplan for Lærkeshøj, Hjortevej 7, 3760 Gudhjem

Udarbejdet af Simon Holm og Elisabeth Falk, november 2022
(beredskabsplan skal revideres min. 1 gang årligt)

Borndal Agro v/ Simon Holm

Telefonliste	Brand - instruks	Overløb af gylle - instruks	Kemikalie, oliespild - instruks	Stophaner og hovedafbrydere	Strømsvigt - instruks	Personskade - instruks
Alarmcentral, telefon 112, dag og nat Brandvæsen, telefon 112, dag og nat Lægevagt, telefon 112, dag eller nat, eller 1813 Landbocenteret (Bornholms Landbrug & Fødevarer), telefon: 56907800, dag Dyrslæge (Dyrlæsegården i Rønne) kontaktes på telefon 5691. 1900, dag og nat Foderstofforretning DLG, telefon 3368 4200, dag Elektriker (Steffen, De Laval) telefon 4014 3996, dag Smed og VVS Firma "Høllisen" telefon 5694 7450, dag Slamsuger (ved f.eks. Gylleudslip) Bornholms Kloakservice 5695 9405 Østerlars Vandværk 2259 8141 Simon Holm (ejer) 61715688. Thomas Poulsen (ansat) 50805641	RING 112 - oplys: • Navn, adresse og tlf nr. der ringes fra • Hvad der er sket og at det er en gårdbrand • Er der tilskadekomne - hvor mange? • Er dyrerne kommet ud – art og antal der evt. er fanget Kontakt Simon Holm (ejer), 61715688. Eller Thomas Poulsen (ansat) 50805641 Start rednings- og slukningsarbejde, hvis forsvarligt: • Evakuer dyr • Fjern olie, trykflasker, gødning og kemikalier Der er ikke trykflasker på Lærkeshøj Der er kunstgødning i maskinhuset på Lærkeshøj. Hvis det ikke er muligt at slukke branden - forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer. Modtag brandvæsenet og udlever kortmateriale. Oplys om: • Tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed • Hvor det brænder og omfang • Hvor der er adgangsveje	Der er én gyllebeholder på 3000 m3 på Lærkeshøj. Ved større spil/udslip af gylle RING 112 - oplys: • Navn, adresse og tlf nr. der ringes fra • Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud • Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne. Kontakt Simon Holm (ejer), 61715688. Eller Thomas Poulsen (ansat) 50805641 Hvis der sker udslip af gylle, skal der laves barriere, så gyllen ikke løber til Lærkeshøj. Og ledning til/fra samlebrønd vest for ensilagesiloer skal "proppes", hvis der er risiko for at gylleudslip kommer i dræn, og kan løbe i rørlagt ledning til Lærkeshøj Halmballer og læssemaskine (til at lave barriere) findes i halmbladen (se beredskabskort) Bestil slamsuger e. lign. til at suge gyllen op.	Ved større overløb af kemikalier og olie – RING 112 - oplys: • Navn, adresse og tlf. nr. der ringes fra • Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud • Om der er risiko for forurening af vandløb, drikkevand Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne. Kontakt Simon Holm (ejer), 61715688. Eller Thomas Poulsen (ansat) 50805641 Der er IKKE pesticider eller kraftige rengøringsmidler på Lærkeshøj. Der er en dieselbunk, som er placeret i maskinhuset (se beredskabskort). Opdæm med halm eller jord, hvis der er risiko for at udslip af dieselolie løber i dræn, og videre til Lærkeshøj. Undgå at dieselolie løber i samlebrønd udenfor maskinhus. Anvend savsmuld eller kattegrus til opsug af mindre spild Modtag brandvæsen/myndighed og orientér om sted, omfang m.v.	Vand: Der er to hovedafbrydere for vand og el på Lærkeshøj: Den ene hovedafbryder for vand er placeret umiddelbart syd/sydøst for Kvæstald I (tidl. kostald). Se beredskabskort. Den anden hovedafbryder er placeret sydvest for stuehuset. Elektricitet: Den ene Hovedafbryder er placeret i Kvæstald I (tidl. kostald) i staldens sydvestlige hjørne ved indgang og eltavle. Den anden hovedafbryder for el er placeret i Kvæstald II (tidl. halmblade) i det sydøstlige hjørne i stalden ved eltavle. Der er nye sikringer ved eltavle. Der er ikke generator på Lærkeshøj. Hvis der skulle opstå behov, kan der hentes generator på Borndal. Kontakt Simon Holm (ejer), 61715688. Eller Thomas Poulsen (ansat) 50805641	Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper o.l. Sørg for, at dyrene forsat kan få vand og foder: Vand: Der vil være vand også ved strømsvigt (vandværksvand) Foder: Der fodres med mobil fuldfodanvogn, som ikke er afhængig af strøm. Kontakt Simon Holm (ejer), 61715688. Eller Thomas Poulsen (ansat) 50805641 Arbejdsulykker og personskade skal anmeldes til via EASY på www.easyask.dk.	RING 112 – oplys: • Navn, adresse og tlf nr. der ringes fra • Hvad der er sket og personens tilstand • Adgangsveje Yd almindelig førstehjælp. Kontakt lægevagten ved personskade. Kontakt Simon Holm (ejer), 61715688. Eller Thomas Poulsen (ansat) 50805641

Symbolforklaring

- = Hovedafbryder vand
- = Hovedafbryder el
- = Port/flugtvej

Bornholms Landbrug & Fødevarer Kornvejgaard, Rønnevej 1, 3720 Askervej 11. Etage	
J.Nr. Lærkesøj, Hjørtevej 7	Målførd: 1:1000
Beredskabskort II	init.: LE
Dato: 07.11.2022 / 11:48:28	

Bilag 6. Modtagne hørings svar og kommunens bemærkninger

Bornholms Regionskommune har i forbindelse med den gennemførte nabo-/partshøring i perioden 1. december til 22. december 2023 modtaget 1 skriftlig henvendelse. Denne er gengivet i det følgende efterfulgt af kommunens kommentarer til de enkelte punkter.

Ansøger har haft hørings svarene til udtalelse og har via sin konsulent indsendt bemærkninger hertil.

Henvendelse 1

Ejeren af Hjortevej 13, 3760 Gudhjem har fremsendt følgende bemærkninger:

"Her på Hjortevej 13 er vi allerede udsat for lugt gener fra husdyr produktionen på nævnte adresse og ønsker ikke yderligere lugt gener."

Bornholms Regionskommunes svar til den indkomne høringsbemærkning

Der vil forekomme lugtemission fra dyrehold på Lærkeshøj. I Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningskema beregnes lugtemissionen fra staldanlægget og de nødvendige geneafstande til forskellige typer af beboelser på grundlag af produktionsarealets størrelse i m², og de fastsatte emissionsfaktorer for dyretypen og staldsystemet.

Geneafstanden måles fra et vægtet lugtcentrum på husdyrbruget (typisk centrum af staldanlægget) og til nærmeste punkt hos naboen eller på zonegrænsen.

Kommunen må ikke meddele godkendelse, hvis det ansøgte vurderes at medføre væsentlige virkninger på miljøet, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 24. Ved væsentlige virkninger på miljøet forstås, at det beskyttelsesniveau for bl.a. lugt, der er fastsat i bilag 3 overskrides. Der beregnes en nødvendig geneafstand efter såvel Miljøstyrelsens Lugtmodel som FMK-modellen på grundlag af produktionsarealets størrelse i m² i de enkelte staldafsnit og emissionsfaktorerne for forskellige dyretyper og staldsystemer.

Miljøstyrelsens lugtmodel er beskrevet i Faglig rapport vedrørende en ny lugtvejledning for husdyrbrug, december 2006, Skov- og Naturstyrelsen, som findes på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk. FMK-modellen er beskrevet i Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK, 2. udgave, maj 2002.

I Miljøstyrelsens lugtmodel beregnes spredningen af lugtemissionen fra husdyrbruget. Lugtemissionen beregnes, jf. § 22, på grundlag af produktionsarealets størrelse og lugtemissionsfaktorerne for den eller de pågældende dyretyper og staldsystemer fastsat i OUE (odour units) pr. m² produktionsareal pr. s.

I FMK-modellen beregnes spredningen af lugtemissionen fra husdyrbruget. Lugtemissionen beregnes, jf. § 22, på grundlag af produktionsarealets størrelse og lugtemissionsfaktorerne for den eller de pågældende dyretyper og staldsystemer fastsat i LE (lugtenheder) pr. m² produktionsareal pr. s.

Lugtemissionen fra hvert staldafsnit efter de 2 modeller omregnes til en ukorrigeret geneafstand med anvendelse af den standardiserede spredningsberegning baseret på OML-modellen indeholdende meteorologiske data og spredningsberegningen i FMK modellen. Modellerne er beregningsmæssigt integreret i det digitale selvbetjeningssystem www.husdyrgodkendelse.dk.

Geneafstandene til det nærmeste nabobeboelser fremgår af tabel 9 i nærværende miljøtilladelse. Som følge af den modtaget henvendelse fra ejeren af Hjortevej 13, 3760 Gudhjem er der også blevet foretaget lugtberegning til denne ejendom.

Af tabellen herunder ses resultatet af lugtberegningen til Hjortevej 13, og det kan konkluderes, at genekriteriet er overholdt, idet den korrigeret geneafstand er beregnet til 85,9 m og den vægtet gennemsnitsafstand til Hjortevej 13 fra Lærkeshøj er 558,9 m.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Hjortevej 13	0	FMK	85,9	85,9	558,9	Ja

I henhold til gældende praksis på området og ifølge Natur- og Miljøklagenævnet afgørelse (NMK-132-00609) har regionskommunen fundet, at hvis Lærkeshøj overholder de af regionskommunen opstillede vilkår, vil den ansøgte produktion ikke medføre væsentlige lugtgener.

Regionskommunen har endvidere lagt vægt på, at der ikke er relevante boliger, bebyggelse eller områder mv. inden for de udregnede lugtgeneafstande, jf. afsnittet "Lugt" i nærværende miljøtilladelse. Der er ikke efter regionskommunens opfattelse grundlag for at antage, at husdyrbrugets lugtbidrag til omgivelserne alligevel er uacceptabelt for de omkringboende.

Regionskommunen vurderer dog, at hvis der skulle opstå væsentlige lugtgener hos naboer, som ikke kunne forudses på baggrund af lugtgenekriterierne, skal der være mulighed for at løse problemet, og der er stillet vilkår herom.

Ansøger Simon Holm har oplyst at opleves der evt. lugtgener fra Lærkeshøj er man velkommen til at kontakte ham. Simon Holms mobilnummer og e-mailadresse fremgår af databladet først i denne miljøtilladelse.

Det modtagne høringssvar giver ikke anledning til ændringer i §16b-miljøtilladelsen.

